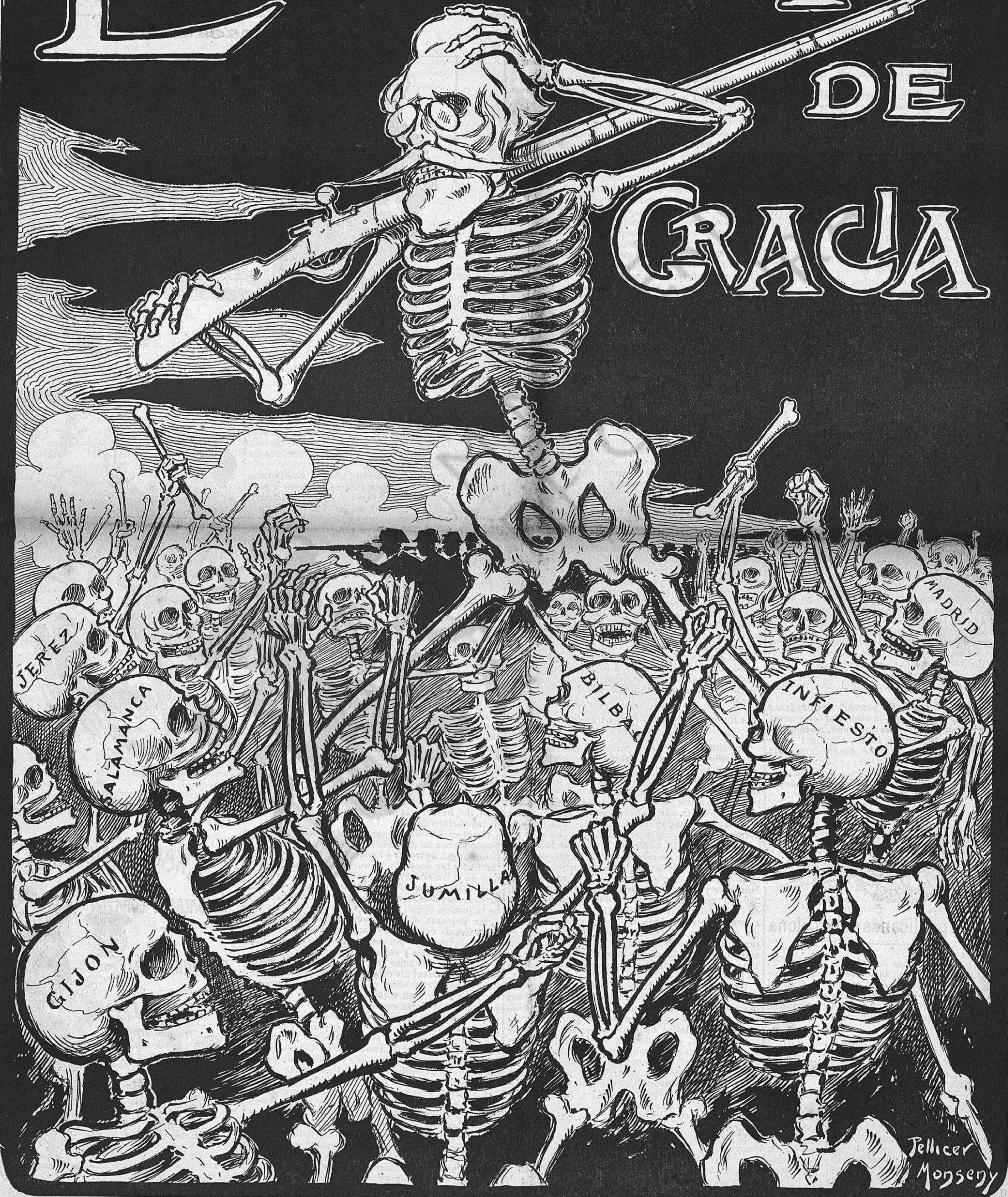

6/382

LA CAMPANA DE GRACIA

Jeliczer
Monseny

—Vina, vina, Francisquet—qu' en el món hi estàs de sobras:—aquí podràs descansar—en mitj de las tevas obras.

DE DIJOUS A DIJOUS

LO DE BILBAO

No calada encara l'excitació produïda pels graves successos ocorreguts ab motiu de las provocacions clericals, han estat en l'hermosa vila viscahina nous conflictes de caràcter social, molt més graves encara.

Origen dels mateixos: una de aquelles tonterias que comet sovint la infatuada tirania capitalista. Els treballadors de las minas cobraven per quinze, y además eran obligats a gastar una part dels seus salaris en las cantinas establertes pels seus patrons, en las quals, a lo que sembla, 'ls connaven sense pietat.

Reclamaren, y al ferho estaven en el seu dret, que se 'ls pagués per semanas y que no se 'ls constrenyís a servirse de las cantinas. La demanda no podia ser més justa.

Pero 'ls patrons alegaren que se 'ls havia de fer individualment y a cada hu per sos propis treballadors, y no en forma colectiva y ab intermediació dels seus representants en las societats legalment constituïdas. Sempre 'l mateix odi al principi de associació que la ley ampara!

Si 'l treball tingués davant de la ley la mateixa representació concedida al capital—y la tindrà 'l dia que s'estableixi la República—tota gestió colectiva dels treballadors se veuria respectada, y tot atentat en contra d'ella se 'l consideraria un atac al dret agé. Avuy no succeeix aixís: la ley reconeix en els treballadors el dret de associarse; pero venen els patrons y 's confabulan contra 'l us de aquest dret, sens pararse ni tan sols davant del perill de provocar els més tremendos conflictes.

Aixó es lo que ha ocorregut a Bilbao. Els obrers, desatesos en sas justas pretensions, apelaren al recurs de la huelga. La paralización s'anà propagant ràpidament per totas las minas y factorias de aquella comarca essencialment treballadora. Y de las minas passá a la ciutat. Dimars y dimecres la huelga era general.

Tots els traballs paralitzats, tot el moviment suspés, tancadas totas las botigas, ab inclusió de las farmacias. Sobrevingueren las inevitables coaccions y 'ls subsegüents desordres. La situació anava agravant-se per moments y las autoritats civils resignaren el mando en las militars.

La multitud, famélica y desesperada, entrá en algunas tendas y en las paradas dels mercats a provehir-se de comestibles. En alguns punts de la vila s'alsaren barricadas, especialment en el Pont de Sant Antoni. Un grupo intentá calar foch en l'iglesia dels Jesuïtas. Y las tropas, possessionadas dels punts estratègics, feren us de la forza.

De nou se reproduhiren las escenas de horror: la lluyta de la pedra y del revólver, contra 'l fusell mauser, ensangrentat 'ls carrers, produhint numerosas victimas. Com sempre succeeix en aquest combat desigual, el poble es el qui més ha sufert, contant-se entre 'ls morts y 'ls ferits, numerosas personas indefensas, perquè ja es sabut que 'ls projectils del mauser, ab sa gran potencia perforadora, van a trobar a la gent a casa seva.

De totas aquestas escenas de horror y de vergonya, ne son directament responsables els que tenint en las sevas mans el poder que dona l'exercici de l'autoritat, no han tractat ni tan sols de reduhir a la rabó als explotadors del obrer, als que impunement fan befa y escarni del dret de associació.

Trista cosa es que se 'ls permeti desencadenar aquestes conflictes; no basta la seguretat que tenen las autoritats de reprimirlos durament, restablint l'ordre material per medi de la forza, puig l'ordre moral queda sempre agravat. La sanchi derramada en aquestes cassos serveix únicament per assahonar els gèrmenes dels ódis socials, qu' en dias més pròxims ó remots, son productors de nous y més deplorables conflictes.

PEP BULLANGA

Festas republicanas á Barcelona

AS festas organizadas ab motiu de la presa de possessió dels terrenos ahont ha de alsarse la Casa del Poble, han sigut una nova demostració eloqüent de la formidable potencia del partit republicá barceloní.

UN CONGRÉS Y UN CONCURS.

Precedí a las expansions de caràcter popular la celebració de un Congrès y un Concurs de societats republicanas.

En el Congrès se feu molt bona feyna encaminada a establir relacions de correspondencia entre las asociaciones, que tenen per objecte primordial treballar en pró dels ideals republicans, y sentar las bases pera que, sens perjudici de la seva acció política, fomentin l'establiment de cooperativas de consum, crehin escuelas d'ensenyansa y estableixin la mutualitat en els cassos de malaltia y de invalides.

Una vuitantena de societats estigueren representadas en el Congrès, que ab ser tantas no son pas totas las qu' existeixen a Catalunya. A jutjar pels aplausos ab que sigueren rebuts els discursos dels

senyors Corominas y Lerroux, reina entre totas no sols unanimidad de peneament, sino un gran entusiasme per ampliar l'acció republicana ab aquestas novas institucions d'economía, de cultura y de beneficencia. Las subcomissions nombradas per presentar dictámen, evacuaren dignament el seu encàrrech. Y per fi s'acordá que 'ls traballs preparats, servissin pera la celebració de un nou Congrès que tindrà efecte 'l dia 11 del pròxim mes de febrer, conmemorantse aixís de una manera digna la fetxa de la proclamació de la primera República espanyola.

El Concurs de societats republicanas y de mestres dedicats a la ensenyansa, se vejé també coronat per l'èxit.

Ab aquestes actes respón el partit republicá als seus enemics y detractors. Ja no es un partit exclusivament militant que no separa 'ls ulls del present: ja mira al porvenir preocupantse de la regeneració económica, intelectual y social del poble. Sembla bonas llevors y tindrà bona cullita.

L'ARRIBADA DELS REPRESENTANTS EXTRANJERS.

Acompanyats del diputat Sr. Lletjet que 'ls havia anat a rebre a la frontera, arribaren en l'expres del vespre dels dissapte 'ls representants extrangers, que havjan de honorar ab la seva presencia las festas republicanas del dia 25. Eran aquests Mr. Furne, diputat socialista belga y conceller municipal de Brusselas; el Sr. Pellegrini, diputat republicá per Génova, investit ab la representació de la minoria republicana de la Cámara italiana; Mr. Dejeante, diputat obrer socialista revolucionari de la Cámara francesa; Mr. Violette, diputat socialista independent per París, afiliat a l'agrupació que dirigeix Mr. Jaurés, y Mr. Bagnol, diputat socialista blanquista, per tanyent al grupo que té per jefe a Mr. Vaillant. Cada un de aquestes tres diputats portava la representació expresa de l'agrupació parlamentaria de que forma part. Venian además ab ells Mr. Dejean, director del periódich republicá y socialista de París *La Petite République*, defensor de la política de Jaurés; Mr. Huart, director de *La République* de Perpinyá, porta vens del grupo radical socialista del Rosselló, y 'l Sr. Lapuya, periodista y literat corresponsal en la capital de Fransa del periódich *El País* de Madrid.

L'arribada de una tan lluhida representació sigué saludada ab estrepitosos aplausos per las numerosas personas que omplian l'andén de gom a gom, entre las quals s'hi destacava la plana major del partit republicá de Barcelona. L'entusiasme trascendí al defora, propagantse entre la compacta multitud, mentres els recén arribats prenían siti en els carruatges que 'ls conduhien al *Hôtel de Ambos Mundos*, hont tenian disposat el seu allotjament. Un grupo molt numerós, estacionat al peu del *Hôtel*, aclamá als representants extrangers: Mr. Furne, agraí aquellas mostres de aprecci que 'ls hi tributava 'l poble de Barcelona; y 'l Sr. Lerroux pregá als reunits que 's retiresin a fi de no donar peu a ciertas dificultats que poguessen entorpir la grandiosa festa del diumenje. Las prudentes advertencias del popular diputat per Barcelona, sigueren compreses y obhedidas en el acte per tots els presents.

Després de sopar, els representants extrangers vitaren la *Fraternidad republicana*, que presentava un aspecte imponent. Se pronunciaren discursos calorosos, entusiásticos, exhuberants de amor als ideals moderns, que tendeixen a fer de tots els pobles un sol poble de germans. Els vitants extrangers estavan fondament commoguts, y expressaren lo que sentían, escrivint uns párrafos inspirats, que forman una corona de gloria per la nostra Barcelona, republicana y progressiva.

Tots a una confessavan que havían trobat aquí un poble viril y alentat en las més nobles aspiracions modernas, ben distint del mal concepte que de l'Espanya clerical y monárquica, se sol tenir en l'extranger.

LA CASA DEL POBLE.—PRESA DE POSSESIÓ DELS TERRENOS

No calia preguntar a ningú: «¿Ahont se fa la festa?»—puig desde las nou del matí, per totas las vias del Ensanche de la Esquerra, se veyá una munió de gent que s'hi encaminava. Entre la multitud sobresortían no pocas comitivas dels centres republicans y de las societats corals, portant las banderas y 'ls pendons plegats, per no haver permés las autoritats cap manifestació pública. Las únicas que avuy se permeten son las profesions católicas.

El solar ahont ha de alsarse la Casa del Poble ocupa una superficie de més de 64 mil pams quadrats, comprenent més de las dos terceras parts de la mansana que limitan els carrers de Villarroel, Aragó, Montaner y Concell de Cent. Ha sigut adquirit en 250 mil pessetas. Ab aquest sol dato 's podrà jutjar de l'alé del partit republicá de Barcelona. Allí s'alsará en breu la Casa del Poble, similar a molts qu' existeixen en distints punts del extranger y principalment en Bélgica. Las Casas del Poble son l'alberch de totas las aspiracions progressivas. La de Barcelona s'acomodará a las necessitates y costums de la població.

Incontable es el número d'entusiastas correliogonaris que hi assistiren. El solar, en qual punt centric s'erigí una senzilla y vistosa tribuna, estava atapahit: els carrers immediats plensíssims: las oberturas y galerias de totas las casas que tenian vista al solar, completament atestadas. Sobressortían per damunt de la multitud mostrant sa variada colorayna 'ls estandarts, pendons y banderas de las societats republicanas y dels coros, y entre las americanas de color fosch y las brusas blavas, vermellejavan com un tou extens de rosellas, las barretinas dels coristas.

Allá estava el poble de Barcelona, animat, joyós y comedit.

L'arribada dels representants extrangers, acompanyats per diputats espanyols, regidors y altres republicans de reconeguda significació, sigué saludada ab un aixordador esclat d'aplausos y viscas. ¡Quin espectacle més grandios y commovedor!

La popular expansió se renová al apareixer en Blasco Ibáñez, que pochos moments avants havia arribat de Valencia, per la vía marítima. Els extrangers reberen en els seus brassos al valent adalit de

la causa republicana, insigne literat, gloria de la literatura nacional. El públic en massa, vivament commogut, saludava ab picaments de mans aquella fraternal abressada.

Els coros feren rotlló, y conduhits per la briosa batuta del mestre Castells, entonaren l'himne *Gloria a Espanya!* Pocas vegadas haurán servit aquellas inspiradas notas, pera realisar un acte més directament encaminat a restablir el prestigi de la nacionalitat espanyola, als ulls del mon que mira endavant, que vol anar endavant, destruint ó aplantint tots els obstacles, totas las dificultats que s'oposan a la marxa del progrés y a la emancipació de la conciencia.

Els representants extrangers estavan assombrats, no sols davant de la grandesa de l'artística composició del immortal Clavé, sino del brio, l'ajust y l'

cells dels que 'ls recomenavan que 's disoiguessin y encare aixís un grupo de més de 5,000 personas els acompanyá fins al seu hostatje del *Hôtel de Ambos Mundos*.

La festa resultá en tots conceptes espléndida y admirable.

LA BRENADA DEL COLL

En aquella montanya tan pintoresca se celebrá per segona vegada el gran aplech republicá, excedint en importancia al que allí mateix tingué efecte, durant el passat mes de febrer.

Tot estava admirablement disposat, las cantinas, las taulas ahont se venían comestibles y ahont se subastavan alguns articles regalats, procedents de diverses comarcas espanyolas.

Notas macabras

—¿La má de la noya?... ¡Impossible! Ja may permeterém que la nostra filla 's casi ab cap calavera.

efusió ab que la interpretaren senzills obrers, sense nocions de música, empero fidels a l'obra del gran artista, que 'ls proporcioná 'ls goigs purs de la música, pera desviarlos de las sensacions grosseiras del vici. No sabían que a Barcelona visqués una institució tan civilisadora, fondament arrelada en las costums del poble catalá.

Arribá l'hora dels discursos, obrintlos ab curtas y vibrants paraulas en Lerroux, recomenant que 's prestés atenció als representants de l'Europa civilisada.

Seguidament parlaren en Vallés, en Corominas y en Blasco Ibáñez, entusiastmant a l'apinyada multitud ab els seus conceptes tan patriótics com republicans.

D'entre 'ls extrangers, obrí la marxa l'italiá Pellegrini, qui accentuá la nota lliure pensadora, recordant lo qu' Espanya havia sigut en sas defenses del catolicisme, y lo que demostra voler ser avuy portant el seu esforç a la causa de l'emancipació de la conciencia.

El següent en Furne, qu' es un orador eloqüentíssim. Parlá primer en francés entalint l'esforç del poble barceloní, que al alsar la Casa del Poble enterra las negras tradicions de Carlos V y Felip II, y proclama l'dret del poble espanyol a la llibertat y a la justicia social, y coroná sa magnífica oració ab alguns párrafos en castellá, alentant al poble a seguir endavant en sa civilisadora empresa.

El discurs del diputat obrer Bagnol se vejé interromput dos vegadas, la primera ab motiu de l'arribada de 'n Morayta, representant de la minoria republicana del Parlament espanyol, y la segona, per haverse acofiat l'entarmat de la tribuna, a causa de la ruptura de un tauló. No hi hagué desgracias, donant mostres tots els presents de una admirable serenitat.

Mr. Bagnol enalí l'ennobliment del poble per medi del treball y la democracia, y vitorejá la unió de las nacions latinas.

Seguí en l'us de la paraula Mr. Violette, qui no pogué menos de expressar l'agradable sorpresa que havia tingut de trobar a Espanya un partit republicá tan fort y tan concient. Se mostrá entusiasta partidari de la fraternitat dels pobles per arribar ab el concert de las forsas democráticas de tots ells a la proclamació dels ideals redemptors de la llibertat y de la justicia social.

Mr. Dejeante, diputat obrer, se declará enemic de la tirania capitalista y conjurá als obrers a prescindir de fronteras per assegurar los comuns interessos de llibertat y emancipació.

Tancá 'ls discursos el periodista perpinyanés M. Huart, portant als catalans de Barcelona 'ls saludos del poble republicá, socialista y lliure pensador del Rosselló y fent vots porque la Casa del Poble próxima a aixecarse siga la Catedral de la democracia, el temple de las ideas de revolució, llibertat, de mocracia y fraternitat entre els tots pobles y nacions.

L'últim número del programa sigué l'execució de *La Marsellesa*, armonisada per en Clavé que fou escoltada per tothom ab el cap descubert, ab verdadera devoció y acullida en sas últimas notas ab una tempestat de aplausos delirants.

En Lerroux després de consignar que quedava presa possessió dels terrenos ahont s'ha de aixecar magestuosa la Casa del Poble ó siga la casa dels republicans, doná l'acte per terminat citants als concurrents pera la brenada democrática del Coll.

La immensa multitud s'aná disseminant en distintas direccions. Tothom estava satisfet, entusiastmat. Els representants extrangers sigueren objecte de una manifestació imponent. Una riuada de més de 50 mil ciutadans els seguía, aclamantlos y aplaudintlos, carrer de Montaner avall. Fou en va que s'acullissin al tranvia: la multitud perseverava en son afany de vitorejarlos. Per fi foren escoltats els con-

—¿Ja hem d'anar a votar?
—No; eso será el otro diumenche: hoy únicamente vengo a pasar lista.

GRAN FUNERARIA

DEL SACRADO CORAZON DE

ANTONIO QUINTIL

Un funerari aixirit que la manera ha trobat de dá a compondre a la gent que té cor y qu' es sagrat.

La generació immensa. El conjunt per lo animat i pintoresch completament indescriptible.

Per tots els camins aflahien formiguers de gent, de totes las classes socials, predominanthi emperó 'ls treballadors. Eran moltes las familias compostas de marit, muller i la maynada que hi anavan en comitiva. Y en la montanya tot era animació, bullici i alegria; aquella alegría franca, espontánea y morigerada de un poble com el nostre, que aborreix las disputas, las renyinas y sobre tot la borratxera.

Per tot arreu se veyan banderas de distints tons, armonisant ab el color blau de un cel seré y ab la verdor que no perden en cap estació del any las montanyas de la comarca barcelonina.

[Y quia conjunt de quadros més encisadors!]

Allá, en plena llibertat, respirant una atmósfera pura, en comunió ab els reconfortadors estímuls de la Mare Naturala, un poble fort y ple d'esperansa, donava expansió a sos esplays, aclamava 'ls seus ideals de llibertat, República y emancipació.

L'arribada dels representants estrangers y sa caminata, montanya amunt y avall, á través dels compactes grupos constituïren els episodis culminants de la popular festa. Estavan fondatament conoguts, y en els ulls de alguns d'ells s'hi veyan espurnejar las llágrimas.

Sos discursos sembravan arreu arreu l'emoció y l'entusiasme. La Naturala semblava recullir carinyosa els seus vots en pró de la emancipació de la humanitat, vots compartits per la adhesió fervorosa de tot un poble.

Quan el sol se'n aná á la posta, desde la terrassa, de la Fonda del Coll, se posá fí al acte y comensá la desfílada, que 's realisá ab ordre perfecte. Algunas fogatas encesas en las montanyas vehinas illuminavan el camí.

Una riuhada de gent penetrá pel carrer Major de Gracia. La compostura de aquella generació era exemplar. Res tingueren que fer las foras apostadas al extrém del Passeig de Gracia. Sabut es que 'l poble republicá té á orgull demostrar qu' es digne de totes las llibertats. Aixís ho reconegué y noblement ho confessá 'l governador de la provincia senyor González Rothwos.

SERENATA PROHIBIDA

Be hauria pogut posar coronament á la seva tolerancia permetent la serenata anunciada y que devia tenir efecte davant del *Hôtel de Ambos Mundos*. Pero considerada com a manifestació pública, fou prohibida. Y la policia ab las sevas oficiositats estigué á punt de perturbar la tranquil·litat del carrer.

La serenata fou reemplaçada per una nova visita á la *Fraternidad republicana*, ahont las explosions d'entusiasme arribaren fins al paroxisme. Exagerats informes s'enviarian al Sr. Governador, quan aquest maná que una forta secció de la guardia civil se dirigís á la *Fraternidad*. Quan hi arribá la forsa pública, l'acte havia tingut fí y tothom se'n anava tranquil·lament á casa seva.

AL TIBI-DABO

Els diputats á Corts, diputats provincials y regidors de Barcelona obsequiaren dilluns ab un esmorzar al Tibi-dabo als representants estrangers.

Als postres se cambiaren expressions de consideració y afecte, y la idea de que la República francesa, avuy tan forta y poderosa, segueixi las tradicions de la Revolució y de la segona República, procurant l'emancipació dels pobles oprimitos, semblá dependres de aquella comunió de nobles y fraternals aspiracions.

Al pen del Tibi-dabo, Barcelona extenia sa grandesa.

Gran es, en efecte, nostra volguda ciutat per son amor al treball, per sa activitat, per sa riquesa. Més gran se farà si compleix la missió que li está reservada.

Utilisant la seva potencia propulsora, com una máquina de carril, Barcelona es la que ha de desencallar á l'Espanya de las velas, rancias y enervadoras tradicions, y mal haja de atropellar en son camí els obstacles de tota mena que á son pas s'oposin, ella es la que ha de arrastrar á la nació espanyola cap á Europa; ella es la que ha de conduhirla á respirar á ple pulmó l'ambient vivificant, ahont s'espandeixen las ideas y 'ls progressos dels pobles moderns.

Baix la fe dels dignes representants que 'ns han dispensat l'honor de visitarnos, sabém que la nació espanyola degudament emancipada será ben rebuda en el mon civilisat.

[Y vegis, ab tot aixó, quant lluny está el poble barceloní de las ridiculas mesquindats regionalistas y de las repugnants impuresas dels governs servidors de l'institució monárquica!]

J.

UNA INDIGNITAT

ls dignes representants de la democracia francesa, italiana y belga que 'ns dispensaren l'honor de visitarnos, ab motiu de la presa de possessió dels terrenos de la Casa del Poble, han tingut ocasió de apreciar palpablement la gran disparitat que reyna á Espanya entre 'l poble y 'l govern.

Han vist al poble, sedent de llibertat, d'emancipació y de progrés rebentlos ab carinyo, aclamantlos ab entusiasme. Havian de veure al govern, cautelós y arbitrari, cometent ab ells la mes odiosa de las tropelias, expulsantlos del país y agraviant á un poble que 's precia de contar entre sos timbres mes honorosos, el de l'hospitalitat.

Vingueren á Barcelona invitats pel poble republicá, y mostraren en tots els seus actes, en tots els seus parlaments y discursos una correcció intaxable. Per res s'inmiscuïren en las nostras lluytas políticas. Ni una sola vegada parlaren del règimen, ni de la persona que 'l representa, ni tan sols de sos ministres responsables. Volgueren evitar y evitaren escrupolosament que pogués dirse que com extran-

gers havian vingut á Espanya á ficarse en las nostras cosas.

La seva missió era lluminosa, no incendiaria. Parlaren sols, dels grans ideals de progrés, d'emancipació, de fraternitat internacional que inflaman á tots els pobles moderns, admirantse y felicitantse de que Barcelona els sentís ab tanta forsa, posantse ab tan espontánea efusió en consonancia ab la manera especial de sentir de l'Europa civilisada y tornant aixís pel bon nom de aquesta Espanya, á la qual generalment desconeixen els que únicaament la jutjan per las manifestacions casi sempre mesquinas y vergonyosas de la vida oficial.

Reivindicadora del nostre prestigi resultava, donchs, la seva visita á Barcelona.

Y s' diria que 'l govern s'empenya en no consentir que pogués subsistir un concepte tan favorable y tan honorós.

—Fins ara—devia dirse—han conegut al poble: es precis que ara 'm coneguin á mi.

Y sense encomenarse á Deu ni al diable, de una manera soptada y descortés y prescindint de donar la mes mínima explicació en justificació de la seva conducta, 'ls expulsá d'Espanya, com s'expulsá á un gos que s'ha ficat en casa agena.

Era 'l dimars á la nit. Ja 'l día avants havian sortit alguns dels expedicionaris espontáneament per cumplir enllá de la frontera debers polítichs. Anavan á seguirlos els dignes diputats de la Cámara francesa MM. Dejeante y Bagnol. Se trobavan á l'estació y ja havian pres bitllet y facturat els equipatjes. En aquesta situació se 'ls presentá 'l jefe de policia Sr. Tressols, notificantlos 'l ordre que havia rebut del ministre de la Gobernació de que abandonessin immediatament el territori espanyol.

Cap necessitat hi havia de comunicarlos una disposició semblant, desde 'l moment qu' estavan á punt de marxar, sense que ningú 'ls ho hagués ordenat. Pero 'l ministre de la Gobernació hauria suferit una gran contrarietat si no 'ls hagués pogut fer donar una brutal empenya. Ell es aixís: un home de puny... y de bona educació.

Quedava á Barcelona 'l eminent diputat belga M. Fournemont, qui desde aquí tractava de dirigirse á Madrid ahont s'ha de celebrar un Congrés de lliure pensadors.

També á M. Fournemont y intimarli en Tressols 'l ordre de marxar sense perdre temps. Com si de la seva permanencia á Barcelona dependís l'enfanzament d'Espanya.

Gracias á no estar previngut per emprendre un viatge tan á la soptada, y á tenir els equipatjes al Hôtel, partí 'l tren ab sols MM. Dejeante y Bagnol. M. Fournemont restá á Barcelona. Las autoritats pretendían ferli contraure 'l compromís de no sortir del seu allotjament, lo qual equivalia á tenirlo com arrestat. Ni ab un leprós s'observa semblant rigor.

Mentres tant se comunicá á Madrid el cas, y de Madrid vingué de nou reiterada 'l ordre terminant d'expulsió.—Ja que no pogué sortir en l'express del dimars, que se 'l obligu á partir en el tren més próxim.

Contra semblant brutalitat no hi cab altre recurs que la resignació y la protesta. Mr. Fournemont sortí de Barcelona 'l dimecres anant directament desde la fonda á la estació del ferrocarril, en companyia del corresponsal de *El País*, Sr. Lapuya.

La consulta de que se li permetés seguir son viatge fins á Madrid ahont té compromís de assistir á un Congrés de lliure-pensadors sigué evacuada negativament pel govern, lo qual constituheix el colm de l'arbitrarietat, la vulneració del dret que te tot ciutadà, ja siga nacional ja extranger, á circular lliurement pel territori espanyol.

Estém abotxornats. Ab las midas arbitrarias presas per en Villaverde y en García Alix, se reproduheix un nou aspecte de l'Espanya intolerant, inquisitorial, desbordada als ulls del mon civilisat.

Afortunadament, els dignes hostes, que durant algunas horas han sigut objecte de las més vivas demostracions de carinyo y d'entusiasme per part de Barcelona, sabrán fer la deguda distinció, entre un poble que aspira á la llibertat democrática y un govern que s'empenya en tiranisarlo y oprimirlo.

Vagin, donchs, á sos respectius païssos y propaguin el concepte que han format de aquest govern y de aquest poble.

L'Europa civilisada 'ns prestará—quan sigui necessari—la seva ajuda.

Y lo que haja de ser, será.

P. K.

LAS RATAS PINYADAS

A varem dirho l'altra senmana, que las ratas pinyadas clavadas á la post de la vergonya pública, avants de morir y assecarse, respingarian.

Y en efecte: l'ignocent Cambó va volguer donar explicacions al públich, y tals sigueren aquestas, que més li hauria valgut haver callat.

No desmenteix els medis indignes qu' ell y 'ls seus varen posar en joch, per obtenir documents ab els quals se proposavan atentar al honor de un adversari: sas complicitats ab en Jordana y sas relacions ab en Toronell. Pero volent passar per aixorit inventa la més inverosímil de las historias, que 'l deixa á n'ell, presumtuós Maquiavelo dels perdigots, al nivell dels més solemnes babiecas.

En efecte: en Cambó afirma que las cartas verdaresas y auténticas existeixen: qu' en Toronell las hi va ensenyar; pero que després, de acort ab en Lerroux, las va sustituhir per unas altres. Las auténticas—diu—estavan escrites en paper que portava 'l timbre de *«El Progreso»*; las altres en un paper qualsevol. Afirma finalment que de una d'ellas ne va pendre notas, y immediatament després la va reconstituhir de memoria... ¡Memorió estupendo y asombros! ¿Qui no lamentará que de tant poch t'haja servit?

Perque de ser cert lo que afirmas ¿cóm se comprén, cóm s'explica que coneixent que t'enganyavan, t'avinguessis á pendre la carta suplantada y fessis ús d'ella, manantne treure fotografias, pera publicarla y armar el gran escándol?

Si desconfiavas de 'n Toronell y tenías 'l evidencia de que t'estava enganyant ¿per qué 'l enviavas á Girona en busca de nous documents comprometedors? ¡Y li pagavas el viatge! ¿Es que desde qu'estás ficat en els tráfechs de la gent de bé nedas en l'abundancia, no veninte de un bitllet de cent pesetas més ó menos?

Més avall diu: «Al convencem que m'enganyava, no m'havia preocupat més del assumpto.»

Y en efecte, no se'n preocupava gens, sino que no sols enviava com queda dit á n'en Toronell á Girona á buscar nous documents, sino que ademés enviava á Valencia al Agulló á tractar ab en Soriano l'inserció de las cartas en *El Radical*. Per cert que 'l Agulló va fer allí 'l paper de personatge de opereta bufa, presentantse á D. Rodrigo, primer ab un nom suposat y després com á periodista republicá (!). Totes aquestas farsas las degué aprendre quan actuava de secretari de 'n Julio Ruiz. Sols qu' en Julio Ruiz únicaament las fa sobre 'l escenari del teatro quan el paper s'ho porta, y el Mestre en Gay Saber Agulló (y tant gay com es lo que sab) las usa per tot día.

La mala sombra del aturrullat Cambó acaba de evidenciarse ab la carta de 'n Lerroux que dona en autógrafo, (y aquesta sí qu' es auténtica) en la qual parla de haver demanat un favor á n'en Marial y de no haverlo pogut conseguir. Aquesta carta tot lo més demostra qu' en el partit republicá no hi ha cacichs, y qu' entre 'l regidors de la minoria republicana reina la més absoluta independéncia, sent en ells cosa desconeguda l'accedir, no ja á las imposicions que aquestas no s'usan entre republicans, sino ni tan sols á las sollicituds dels amichs, quan consideran que no deuen accedirhi.

Y la ignocencia ab que diu en Cambó qu' encare té altres cartas, pero que no las publica, las unas per insignificants, y las altres perque contenen frases que ofendrian als seus legidors! ¿Qué més insignificant que la que ha donat! ¿Qué més insignificant y contraproduhent als seus propósitos! Perque volgueren denigrar á n'en Lerroux, no ha fet altra cosa qu' enaltrarlo!

Rata pinyada es al fí: s'ha fet la llum, y ja es sabut que als animalons de aquesta especie, la llum els cega. Per aixó 'l han cassat, l'han clavat sobre la post de la vergonya y allí s'está assecant miserablement.

Que la gent de bé no li tregui en retret la seva estupenda tonteria!

La Perdiu no vo'gué ser menos qu' en Cambó y

teixí una trenyina burda, pera donar apariencias de verossimilitut á l'autenticitat de las cartas simuladas. Bé es veritat que *La Perdiu* lo únich que buscava era vendre números aprofitant la curiositat del públich, vivament estimulada, encare que sigués en detriment de la reputació dels seus adeptes. No d'altra manera procedeixen las donas que fan comers ab el seu cos.

Pero si pogué demostrar qu' en Lerroux al any 900 feu á la provincia de Girona un'activa campanya de propaganda política, cosa pública y de tothom sabuda, no pogué probar, ni probará may, que hagués sigut ell el promotor de la huelga dels tapers, qu' es la culpa que 'ls imbecils perdigots han tractat de acumularli, sense considerar que 'l partit republicá es qui més hi pert en aquestas lamentables y dolorosas perturbacions del ordre social.

Per aixó, perque 'ls perdigots, aixís ho volian y ho necessitavan, els hi va proporcionar en Lerroux la carta simulada, prenent avants las precaucions degudas pera que al tractar de ferne ús quedessin burlats y á la vergonya.

Pero *La Perdiu* no se sab avenir de aquesta treta y argumenta aixís:

«Si no existían originals, las cartas comprometedoras ¿perqué fingirlas? Si en Lerroux no havia escrit may cap carta demsnant la organizació de vagas pera que li servissin d'escambell pera la seva carrera política ¿perqué inventarne duas?»

...Si per comptes de pendres tantas molestias... hagués fet lo que hauria fet qualsevol altre en son cas, qu' era no escriure las cartas... no hauria pasat res.

...¿Pera qué tantas cosas si, segons ell, tot ha passat per haverlas escrit, y com diu un amich nostre, no hi ha res tan fácil com no escriure una carta?» Aixís escatayna *La Perdiu*, y desde 'l seu punt de vista s'ha de reconéixer que té rahó. Pero hauria d'expressarse en altres termes.

«Si jo 'm proposava deshonrarte, armante contínuos paranyos, formar en contra teu un baf de descredit que t'arribés á asfixiar ¿perqué no m'havias de deixar fer?»

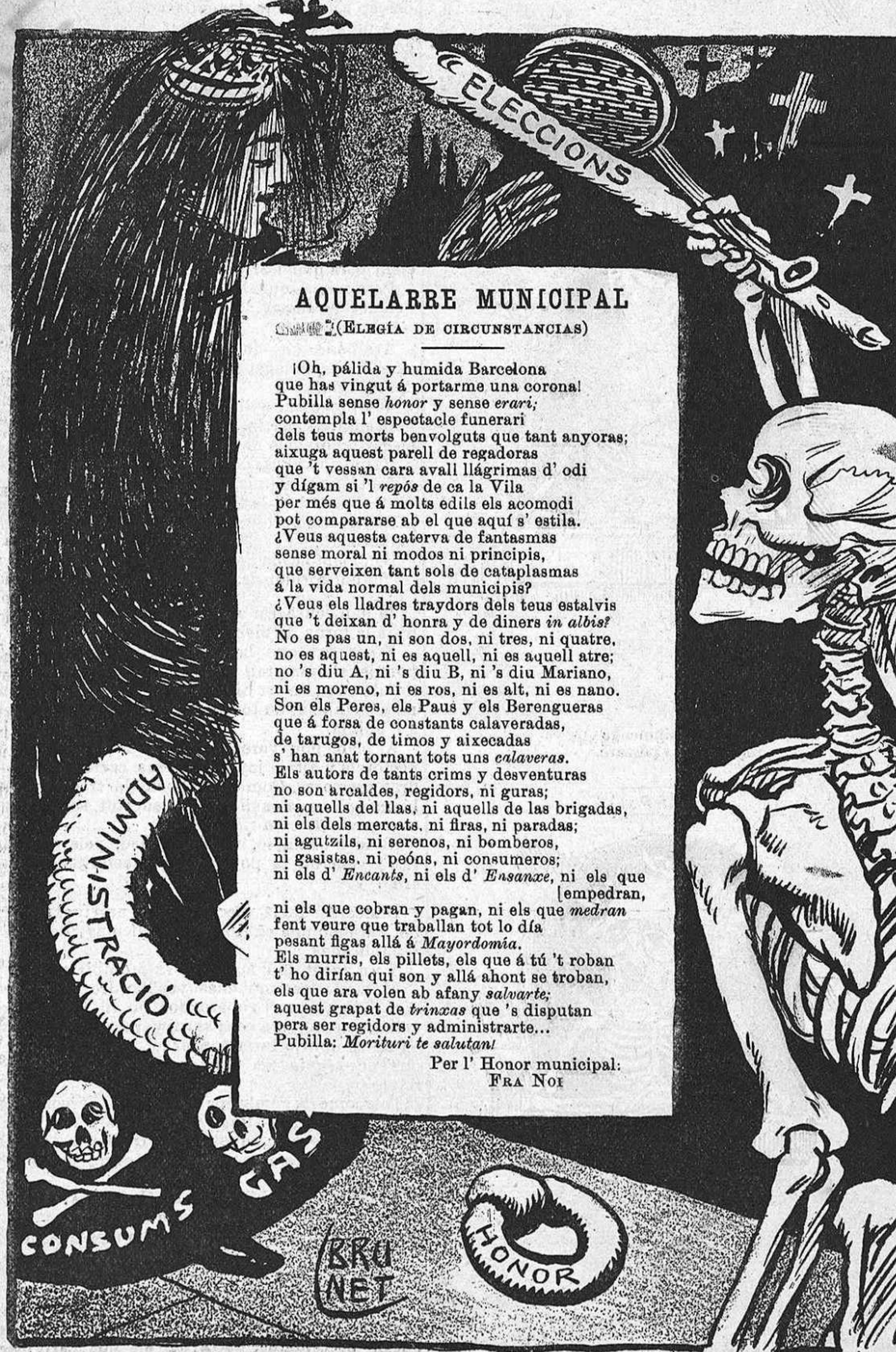
«Si t'hi haguessis ajegut la cosa hauria anat com una seda. Y no 'ns hauria passat res.»

«Hi ha res més fácil que no defensarse? ¡Hi ha res més senzill que deixar de utilisar la trampa de un cassador furtiu, per' agafar al propi cassador!»

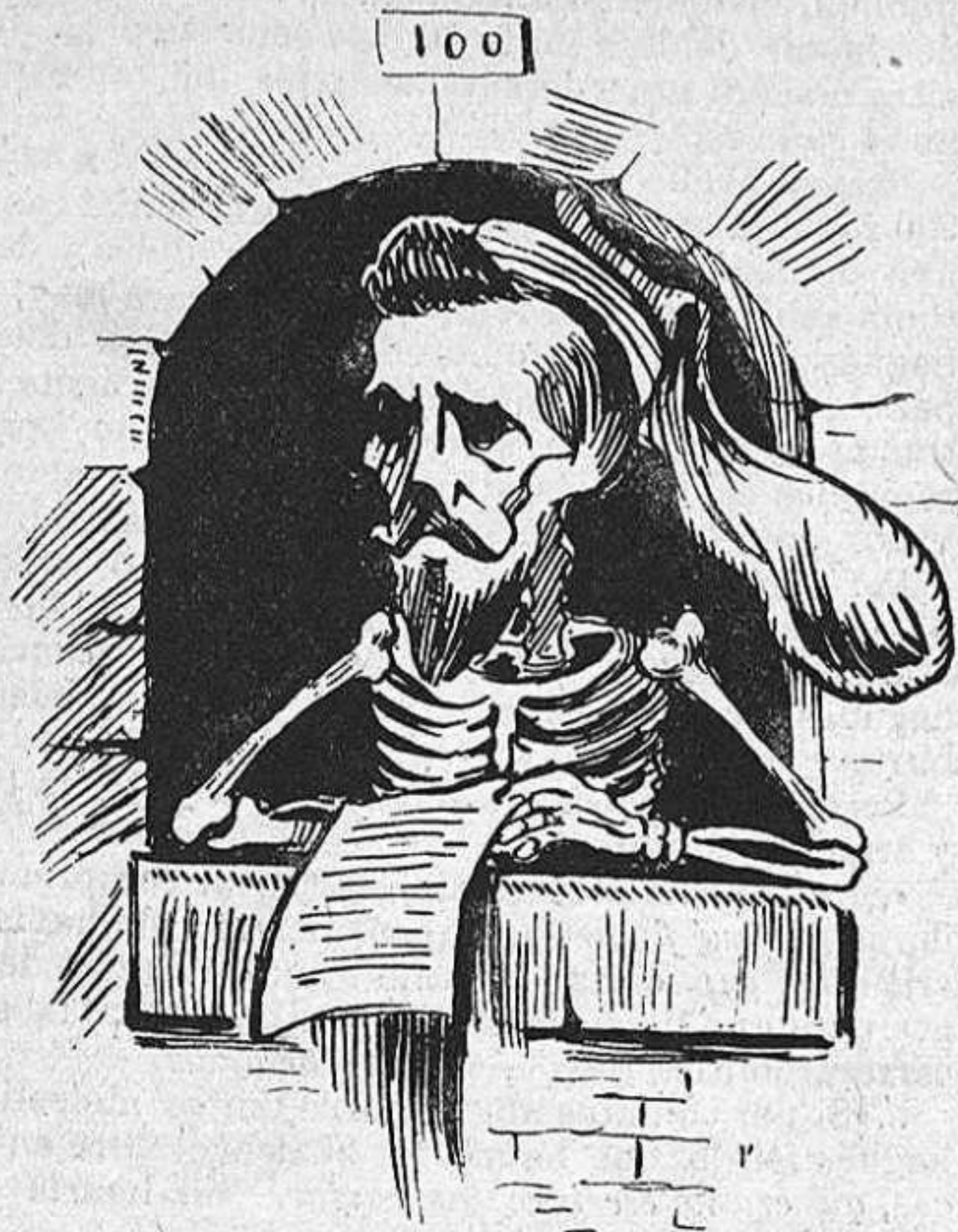
Ja ho venhen: l'argument de *La Perdiu* no es res més que una patent de imbecilitat qu' ella mateixa s'extén y 's refrenda.

¡Pobra rata pinyada! En Cambó necessitava companyia y ja la té.

P. DEL O.

Cementiri local

¿L' han colocat dins del 100? Qu' en pau hi descansi. ¡Amén!

— Sent obert, no s' pot duptar: aquí ja es permès fumar.

— Veyám diumenge que vé quins sufrajis pescaré.

Aquí descansa una gloria que, vivint, passá á l' Historia.

FUNERARIA

En somnis m' he trobat al cementiri davant d' un poble armat, quina avalanxa, son esclavatje romp y els drets malmesos, saqueig dels seus tirans cínichs, estúpits, conquista ab un esforç d' atleta impávit, segur de la victoria.

Y 'ls raigs tebis del sol d' aquella tarde en la agonía dauravan fronts colrats, amples, d' apóstol.

Corprés, desconient la deria extranya, mirava com uns homes recubrian un clot fondo, molt fondo, obert á terra. Després, escrit en sanch, un epitafí me va entrar de que l' aburrít símbol dormía 'l son etern, colgat, fent runas...

J. COSTA POMÉS

«Silvela va parlar... Y bé pot dirse que ha sigut un mort que parla.

Ha perdut las ilusíons, porque 'l país no 'l compren, ni 'l compendrà may. Ell volía armarlo fins á las dents, pera llansarlo pel camí de las aventuras, y en cambi 'l país vol pau, treball, el foment de la riqueza pública... res: vulgaritats, tonterías.

Dada aquesta disparitat de criteri, es impossible arribar á un acort, y en Silvela 's retira magestuosament, comprenent que un Himalaya de la seva altura no pot ser comprés per un país compost exclusivament de un grapat de pois.

De totes maneres no 's pot negar qu' en Silvela ha pujat de categoria.

En Cánovas va dir qu' era un tonto y ha resultat un fátuo.

Lo únich que se li ha de agrahir en tot cas es que no tingués ni una sola frase de consideració pel gobern.

Ni menos va parlar d' ell.

Prou en Villaverde fa 'l cor fort; pero com á un atrotinat Tenorio «contados están los días que ha de vivir.»

Un mort ne crida un altre.

Han fet bé 'ls diputats de la minoría republicana al pendre 'l acort de no prestarse á secundar cap dels projectes del gobern, renunciant á formar part de cap comisió parlamentaria.

A un gobern desconsiderat y tiránich, no es just correspondreli ab la més mínima consideració.

Ull per ull y dent per dent.

Ha tractat al partit republicá de la manera més indigna y 's fa precis pagarli ab la mateixa moneda.

En el debat sobre la detenció arbitraria del diputat Nogués, en Villaverde va manifestar que 'l Gobern s' apressará á comunicar al fiscal militar que 'ls diputats tan sols podían ser detingts essent sorpresos en flagrant delict.

Naturalment que aquesta manifestació signé suficiet pera que 'l Sr. Nogués reconobés la llibertat.

Pero no perquè 'l extralimitació legal s' hagués deixat de cometre.

Ará bé. A un ciutadá qualsevol que comet una extralimitació legal ¿no es veritat que 'l processan desseguida?

Y 'l processan y li exigeixen las condignas responsabilitats partint de la base de que ningú pot alegar ignorancia de la ley.

¿Com s' explica, donchs, que no s' haja processat al funcionari que maná la detenció de Sr. Nogués, sent aixís que ni la ignorancia de la ley pot alegar, ja que pel càrrech que desempenya ve obligat á coneixerla?

Ben alambicada la cosa, resulta que 'l gobern s' ha fet encurridor de un verdader delict.

Ja han consagrat al bisbe nou, al auxiliar, al petit, á la torna de bisbe.

Y per cert que la festa va celebrarse ab molta pompa, ab una gran ostentació. Flors, sedas, catifas, lluminarias, de tot hi hagué: de tot lo qu' enlluhera y seduheix: de tot lo que parla als sentits y gens á l' ánima.

Al bisbe nou varen omplirli de regalos: anells, pectorals y altres joyas diverses carregadas de pedras preciosas. Com si en lloch de tractarse de un home que va ja camí de la senectut, se tractés de una núvia de casa rica.

¡Bonich exemple, com hi ha Deu, pels que admiran y veneran la pobresa y l' austeritat de Jesucrist!

Dimecres devía efectuarse en un cinematógrafo del Paralelo una exhibició de películes de las festas republicanas.

Y un agent de l' autoritat va prohibirla.

Li demanaren qu' ensenyés l' ordre del gobernadore, y digué que 'l gobernadore no hi tenia res que veure; que alló era cosa seva, y que si s' obstinavan en no cumplirla faría tancar el local á pretext de que no reunia las degudas condicions de seguretat.

Tots aquests romanços indican lo desconcertada qu' está la legalitat imperant. No va poder impedir que se celebrés aquelles admirables festas, y ara no vol permetre que se n' exhibeixin las fotografias.

Nosaltres las exhibim en LA CAMPANA.

A veure si 'ns farán plegar alegant que ni á la redacció ni á la impremta hi estém massa segur.

Hem arribat á uns temps, en que Espanya no es un país, sino una bojería!

De una hermosa carta dirigida per M. Hearford, en representació dels democratas inglesos als republicans barcelonins, extrayém els dos párrafos següents:

«Inglaterra y Espanya haurían fet molt més pel progrés del mon si haguessin volgut ser no 'ls focos de dos supersticions rivals—y igualment ridiculas—sino 'ls copartícipes en la conquista de la conciencia humana per medi de las armas de la rahó y de la ciencia.

«No crech en manera alguna ab l' acabament d' Espanya. La vostra patria 's rejoyeneix de día en día al buf regenerador del lliure pensament y del socialisme. El gran poble que 'ns ha legat l' exemple del heroisme de Miguel Servet y l' de tants mártirs de vostres combats per la democracia, sabrá fer l' esforç q' encare es necessari pera la seva completa emancipació intelectual y social.»

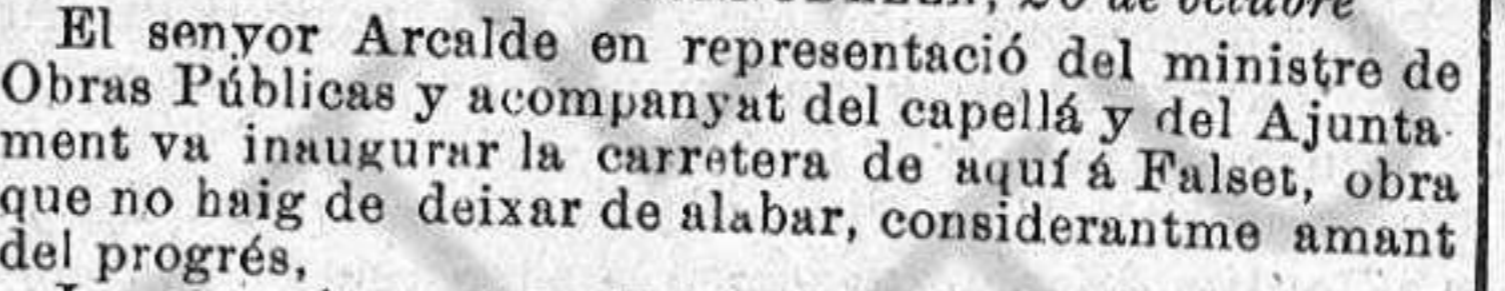
Aixó ja es molt distint de lo que deya en Salisbury.

En tot el mon civilizat se compren que per Espanya l' únich camí de la vida es el de la llibertat republicana.

L' Avi Brusi está que reventa de despit. Y vegin si 'n té de picardía! Suposa que la Casa del Poble no arribará á constituirse, per la rahó de que després de las próximas eleccions els será fácil als republicans convertir en ella la Casa de la Ciutat.

Ja veurá l' Avi Brusi, si no 's mor' avants de un disgust, com á pesar de dirigir els republicans l' administració de la Ciutat, en bé de sos habitants, sense distinció de opinions, se construirá la Casa del Poble, fernal inextinguible de totes las ideas progressivas.

Y aixís cada Casa servirá per lo que ha de servir, en benefici de Barcelona y del progrés.

CORNUELLA, 20 de octubre

El senyor Alcalde en representació del ministre de Obras Públicas y acompañat del capellá y del Ajuntament va inaugurar la carretera de aquí á Falset, obra que no haig de deixar de alabar, considerantme amant del progrés.

Lo que si no m' explico es de que trobantnos en ple siglo XX y tractantse de un número d' hon es que blasonan de ideas avançadas hasta lo mes enllá, tinguin encare necessitat del concurs del papu negre, que, segons apreciacions, es pera donar més impuls al indicat acte, grandios contrast al meu entendre, pues que sent ells com son símbol del retrocés, may res podrán fer que tingui tendencia progressiva. ¿Quina cara havían de fer aquell número de lliure pensadors que hi havia entre la comitiva, al trobarse entremescats en mitj de tal farsantería?

SABADELL, 20 de octubre

Dijous, día 15 del present, tingué lloch un gran mitin en el Teatro Euterpe d' aquesta ciutat. Va comensar l' acte á las 9 y mitja de la nit ab asistencia de varios diputados, entre ells els senyors Vallés y Ribot, Anglés y Pi y Arsuaga. Mes de 3 mil personas ompliren la sala y l' entusiasme s' encomaná á tots els oyents que no 's cansaren d' aplaudir als oradors, i de vitorejar á la República.

Pot ben dirse que Sabadell no 's queda enrera en materia de energias y de fé per la idea emancipadora del poble espanyol.

SANT POL DE MAR, 18 de octubre

L' altre día l' nostre bocoy místich se posá á cridar com un ximplet al peu del altar, y al anar á empendre la prédica s' excusá dient ab tota la santa barra que 'l dispensessin porque no 's recordava de lo que 'ls havia de dir. Potser que 'l cervell se li hagi capgirat pensant ab aquelles beatus qu' ell sab y no vull dir. Y es estrany que no se li acudís fer alguna frase per l' llistil de las que es petá dita enrera al sermó, que va dir poch mes ó menos aixís:—Els que no van á confessar son porchs, y els que no van á missa no tenen devoció. ¡Ah, si al portal de la iglesia hi tingués una tauleta ab borregos y vi ranci, ja 'n vindrían més de devots!

Gracias á Deu que hi toca Alla hont no s' hi va á guanyar res no cal anarhi. Donchs ¿que 's pensava?

La castanyada

¡Au, companys!... ¡la castanyada hem de fer altra vegada!... puig Tots Sants ha arribat ja. Entre la Tardor boyrosa el disfrutar se 'ns imposa, ¿qu' hem de fer, donchs?... ¡disfrutá! Del ví blanc, que á tots agrada, sortit de nostra encontrada omplim el porró, en senyal de que symém á nostra terra igual en pau com en guerra, junts, ab amor fraternal. De castanyas ben torradas á desd' n' tenim, peladas per las mans d' un seraf en forma de castanyera, la mes bella y encisera que pot al mon existí. ¡Ja hi som tots!... ¡Oh!... ¡qué m' agrada fer així la castanyada!... ¡Au, companys!... ¡menjém, bevém en fraternal armonía!... ¡Que 's retrati l' alegría en tots els cors!... ¡¡disfrutém!!! ¡Siga aquesta cada anyada la tradicional diada dedicada á l' amistad, hont poguém tots explayarnos y mútuament demostrarnos nostre amor pur y sagrat! Prou fer petar la xarrada, ¡y ressoni una cantada! que de aixó tots ne salém; ¡sia eix cant la despedida per tornari ab goig sens mida un 'ltre any!... ¿hi tornarem?... Oh... ¡sí! ¡sí!... ¡que ha tots agrada celebrar la castanyada!... ¡nostres goigs no son pas tants!... ¡¡per' x' esperém ab frisanza y ab el cor n' á d' esperansa la diada de Tots-Sants!!!

F. CARRERAS P.

DIÁLECH FÚNEBRE

— Que tal Quimet, com li proba la estancia en aquest país?

— Tant bé que jamay en vida vaig poguerho dir aixís: tanta quietut m' engresca may se sent ningú cridar, aixó es una bassa d' oli que no m' canso de admirar. Tranquil aquí 'ls días passo sabent lo qu' es llibertat, may ningú ab mí s' embolica, tothom va pel seu costat. Com que no tenim riquesas pobre y rich valém igual y ab aixó queda resolta del tot, la qüestió social. Tampoch hi han partits polítics ni 's coneix la religió, y es clar, sense aquestas cosas no 'n vulguin mes d' unió. Las passíons no 'ns esperonan porque falta lo esencial: com aquí no tenim sexo tots som un pou de moral. — Ab 'ant bells colors m' ho pinta que m' fa ganas de venir, y ben segur ja m' tria si no m' hagués de morir. — Animo, donchs, no espantarse, que no mes será un moment y després tindrà la ganga de lliurarse eternament, de perdigots, caciquistas, carlinots y clericals. — Fassim puesto, y que s' acabin per sempre més els meus mals.

REMEY RADICAL

(DIÁLECH ENTRE LA MORT Y JO)

Jo (presentantme al domicili de la Mort y saludant la ab tota fruira):—Senyora...

LA MORT:—Molt senyor meu!... Tú dirás.

Jo (procurant dissimular el verdader objete de la meva visita, per no escamarla):—Venía, en primer lloch, pera tenir el gust de véurela y fer petar la xerrada una estona.

LA MORT:—S' agraeix l' atenció.

Jo (fingint un entusiasme que disto molt de sentir):— ¡Es tan dolc, tan agradable parlar ab vosté!...

LA MORT (somrient):—¿No ets pas fabricant de caixas fúnebres?

Jo:—No, senyora.

LA MORT:—Ho deya porque usas un llenguatge que no es el de la generalitat, y com que l' interés fa fer tants paperots... ¿s'abs?

Jo (tornantme una mica vermell):— ¡Ah, senyora! Li juro que...

LA MORT:—No extranyis la meva desconfiansa; pero estich tan acostumada á sentir dir mal de mí, que m' sorprén que vinguin á alabarme...

Jo (mirant si de mica en mica la porto al terreno que á mí m' convé):—La veritat es que den tenirne molts d' enemichs. Aixó de ser l' encarregada de matar á las personas, no es gayre á propòsit pera guanyarse simpatías.

LA MORT:—Sobre si soch ó no soch jo la que mato á la gent, hi hauría molt que dir...

Jo:— ¡Ah! ¿No es vosté?

LA MORT:—La major part de las vegadas, no.

Jo:—Donchs, ¿quí 'ls despatca als que 's moren?

LA MORT:—Els mateixos. De cada cent casos, noranta vuyt, se m' dona á mí la culpa de la mort d' individuos als quals ni de vista coneixia.

Jo:—Y no obstant, deixan de viure?

LA MORT:— ¡Naturalment!... ¡Si 's matan!

Jo (ab molta convicció):— ¡No es veritat! L' altre día á l' escala de casa va morirse un senyor, que ja li asseguro jo que no s' havia matat ell.

LA MORT (mirantme ab ayre de última):— ¡No s' havia matat ell!... ¿Qué sabs tú, infelís? Perque vejis lo mal informat qu' estás, sápigas que aquell senyor que no s' havia matat ell, cada día 's bevia dos litros d' ayguardent de canya.

Jo:— ¿De veras?

LA MORT:—Tal com sona. De manera que 'l que l' ha enviat al altre barri no hi sigut jo, sino l' inveterat abus del alcohol.

Jo:— ¡Quí s' ho havia de pensar!...

LA MORT:— ¡Es clar! Ningú. Y es que cada casa es un món y cada home un misteri... Donchs, pam ensá, pam enllá, la majoría de las defuncions son com la del vehí de la teva escala. Mor' un. ¿Quí 'n té la culpa? La parca fera. ¿Mor' un altre? La parca malehida. ¿Un altre? La parca inhumana. Y lo que hi ha en realitat es que 'l primer passava més horas al temple de Venus que al de la Sagrada Familia; que 'l segón era un fart insaciable; que 'l tercer, entregat á las febrils especulacions de la bolsa, no menjava, ni dormía, ni sosegava, ni donava pau ni treva al seu esperit.

Jo:— Pero ¿vol dir que vosté no mata á ningú?

LA MORT:— ¡Tant com á ningú!... Ja no sería la Mort ni possehiría las facultats que constituheixen la meva forsa.

Jo:— ¡Ah! De modo que quan vosté vol...

LA MORT:— ¡Quín dupte té! En aquest terreno la meva voluntat es soberana. Si m' passa pel cap ó per la dalls, mato sense miraments al primer que 's presenta...

Jo:— Y qui diu el primer, diu el segón...

LA MORT:— O 'l tercer, ó 'l quart, ó 'l quint...

Jo (adelantant una mica més):— Y... ¿pot, á la vegada, matarne tanta com vulgui de gent?

LA MORT:— ¡Per supuesto! Quan jo entro en funcions, ni tinch més amo que jo mateixa ni conech més llei que 'l meu capríxio.

Jo:— ¿De quin medi 's val pera matar al engrés?

LA MORT:— Del més práctic y senzill que pots imaginarte. Envío una peste, una epidemia, un cólera qualsevol... y cap al cementiri falta gent. En quatre días tinch el camp escombrat.

Jo (anant decididament al bullo):— Donchs bé, senyora Mort, ha de ferme un obsequi. Jo soch ciutadá barceloní...

LA MORT:— ¿Y qué?

Jo:— Barcelona, com vosté no ignora, té de celebrar molt aviat eleccions municipals.

LA MORT:— N' estich perfectament enterada.

Jo:— Pero ara resulta que, ó 'ns sobran caudídats ó 'ns faltan puestos de regidors.

LA MORT:— També ho sé.

Jo: —Per qual motiu, al objecte d'evitarnos disgustos y resoldre 'l'col·f·cte d'una manera radical, volia demanarli que...

LA MORT: —Parla, no 't deturis per res. ¿Qué vol dirías?

Jo: —Que... vaje, que tingúes la bondat de matar á tots els aspirants á concejal que passin de vinticinch, qu' es el número just de candidats que necessitem.

LA MORT: —¡Ave María puríssima! ¿Que mati á tots els pretendents que passin de vinticinch?

Jo: —Sí. ¿No pot ser?

LA MORT (rihent): —Pero ¿no sabs, infelís, que hauria de matar á mitj Barcelona?

A. MARCH

MÉS ENLLÀ DE LA TOMBA

Quan dels morts la festa arriba, la viuda del Pep Brillant treu del calaix quatre duros y se'n va escalas avall. —Vull que 'l'pobra Pep, —exclama— en dita tan senyalat, tingui damunt del seu ninxo un recort meu.

—Y tris trás, dirigintse á una botiga hont al passá ha reparat que hi venen adornos fúnebres, se'n entra á dins.

—Deu lo quart.

—Digui.

—Ré: una servidora soch viuda... —Que per molts anys, ¡ey!, si es que li agrada serho, que si no, ja pot pensar que ho sento en extrém.

—Mil gracias.

Encare que 'l' Pep Brillant, qu' era 'l' meu marit, tenia un geni molt exaltat y poch amich de posturas, no 'm sembla ferli cap mal, demá qu' es dels morts el día, portantli un present, ¿vritat?

—Molt al contrari, senyors; obra com se té d' obrar. Tota viuda que s' estima, al menos els primers anys, fa lo mateix. ¿Qué vol durli?

—Aquí justament está 'l' apuro ¿comprén? Com que una ne s' hi havia trobat may viuda del marit, ignoro qu' es lo que 's deu fé en 'quest cas. Vosté que coneix las modas, aconséllim.

—Ja veurá; hi ha ramets, coronas, llassos, ereus, pensaments... Cada qual té las sevas preferencias; pero per lo regular no hi ha res com la corona.

—Corona, donchs; endavant: faré lo que vosté 'm digui. ¿Quina li sembla?

—Aixó va on gustos: vosté mateixa, veji.

—¿Aquella d' allá dalt? —¿Aquesta de semprevivas? Ja li dich jo que ha triat ab bon ull: moderna, sólida... ¿regui que li durará.

—Millor, pero tinch un dupte: ¿vol dir que aixó 's porta?

—¡Y tall De cada deu que 'n despatxo, nou son aixís.

Donchs ja está: me quedo aquesta. — Fan tractes, l' últim tant, n' hi daré quant, que dos rals més, que me 'n torno, que si rabes, que si naps, tras llarguissima polémica queda 'l' negoci lligat, pren la viuda la corona, se la posa sota 'l' bras, y apa, cap el cementiri sense perdre ni un instant.

Arriba allá, busca 'l' ninxo hont está depositat el seu marit, y, penjantla ab un fil d' empalomat, exclama: —Aquesta corona, Pep meu, es 'l' emblema sant del afecte que 't conservo. ¿Estás content? ¿Hi encertat el teu gust?

—Tot just la viuda acaba de pronunciar aquestas tendras paraulas, quan ¡patatrim, patatrim! se sent á dintre del ninxo un immens tarrabastall com si 'l' mort mudés de casa, salta 'l' mármol del davant y, guaytant per l' obertura, apareix el cap pelat del Pep, qu' encarnatse ab ella, dñu trayent focn pels caixals.

—¡Viuda desconsiderada, rémora del meu descans, despenja aquesta corona y tirala al botavant!

—¡Ay reyna del cell!... ¿Tan lletja la trobas?

—No ho hi mirat si es lletja ó maca, morral!... ¡Coronas al Pep Brillant! ¡Coronas á casa meva servint d' adorno al portall!... ¿Has olvidat, desdixada, que 'l' Pep es republicá?

C. GUMA

voras, dissimuladament, vaig acostarm'hi mes. Obert el ninxo ab dos cops de martell, un dels enterradors, ab pasmosa indiferencia, va ficar mes de mitj cos en aquella gola espantosament negra. Ab las camas penjant anava fent feyna á dintre; segu rament cercava lloch pera 'l' nou hoste, quan, de cop, llensant un renech bastant recargolat, va tirar de dalt baix un brassat de fustas podridas, restos de algun bagul que cedint al pes dels anys, á l' obra dels corchs y á l' acció putrefactora de las despallas del seu propietari, devia haverse fet á micas.

Per entre 'l' fustam greixós y humit s' hi es corria un senyor cuch, gros com un llimach, d' un color de terra roja molt pronunciat. Ferit sens dupte per la llum del día que no devia haver vist may, rastrejava depressa, tornant instintivament en direcció al punt d' ahont havia sortit. Al arribar á la paret, degué perdre l' esma, donchs va pararse un instant allunyantse després del ninxo obert. Picantme la curiositat y sentint á la vegada una extranya repulsió, vaig seguirlo ab insistencia. El cuch va girar la cantonada de la Isla 3.ª y ab la mateixa precipitada marxa va internarse en la plasseta que forma la part central de dita Isla, y aná, per fi, á pararse en un banch de pedra ahont s' hi gosava en aquella hora de las manyaguerías del apreciable sol d' hivern.

Assegut jo també al banch, vaig concentrar ma atenció tota en aquella extranya bestiola. El cuch ab tot y el seu aspecte repugnant, propi de la rassa, tenia un no sé qué que inspirava una certa simpatía; el seu cap petit d' ulls casi invisibles demostrava una inteligencia no vulgar; el seu morret bellugadís feya endavinar una sensibilitat molt refinada.

¿Quí sab! — pensava jo. — Aquest animalet, tan insignificant que sembla, potser es 'l' únich qu' está al tanto de lo que 'ls homes ignoran per complet: els problemas de la Vida y de la Mort... Ells qu' entran á rosegar el cor de la gent, ¿quí sab si coneixerán á fondo l' existencia humana, els dintres de las personas!...

—¡Ay, cuch, si parlessis, que te 'n preguntaria de cosas! — vaig exclamar.

Estavam completament sols, el cuch y jo. No se sentia volar ni una mosca. Y en mitj d' aquella quietut verdaderament sepulcra, va fersem perceptible una débil venheta que deya:

—Pregúntam lo que vulguis. Estich á las tevas ordres.

Refet de la emoció que va produhirme tan extrany descubrimient, vaig emprendre l' interrogatori:

—¿Serás, Cuch, tan amable que vulguis dirme de qué vius?

—De la pallofa dels teus pares, com els meus fills viurán de la teva. M' alimento xuclant dels vostres coscos la poca sustancia que al morir us queda. Acabant de destruhir 'l' obra mes perfecta de la Natura, que ja comenseu á destruhir vosaltres en vida. Ve't aquí de qué visch.

—¿Y la vianda humana que us nudreix desde que s' inicia la descomposició de la materia, integra en vostra existencia las virtuts potencials de la existencia del sér humá?

—¡Que vols que 't digui! Ha degenerat tant la vostra especie que casi no 's troba un mort sá per medicina. S' veu que la majoria dels homes son morts molt avants de morirse, y quan s' entregan á las nostras caricias ja no aprontan ni per las urnas electorals, qu' es tot lo que 's pot dir.

—¿Y á qué es deguda, segons tú, aquesta pésima alimentació que disfruten?

—A la vostra vida de crápula, de vanitat y d' egoísmel...

—Ara sí que m' has mort... ¿Y qué 'n sabs tú del mon y de la vida dels homes, si sempre has viscut á las foscas, ficat dintre dels ninxos?

—Preguntas qué 'n sé!... Lo que m' ensenyeu per dintre 'ls mateixos homes; lo que llegeixo en cada muscle y en cada arteria; lo que 'm diuhen las vértebras corecadas d' aquest y las venas espermáticas del da mes enllá... Una trista realitat, per cert.

—Pero, ¿tan despreciables son els restos humans, que us resistiu á paladarlos d' aquest modo?

—Tant, y encare més. L' única cosa que en molts morts es encare avny molst y aprofitable ¿sabs qu' es?... Els pens y las mans. Hi deu haver en el teu mon molta gent que no treballa y que va en cotxe...

—Endevinada, noy.

—Cap als genolls no hi podém anar á buscar res. Se veu que tothom els té pelats de tan arrossegarse per las iglesias. Tocant á las parts genitals, es un desastre: avuy el mercuri n' es 'l' amo, y no 'ns podém arriscar á clavar caixalada en cap vejiga sense perill de deixarhi 'ls ossos. La tuberculosis s' ha fet senyora y mejora de molts pulmóns y allí tampoch podém ficarhi má si no volém morir á mans de's arseniats que pera combátrela s' usan á tot drap. Als estómachs tampoch cal anarhi á pescar res: la majoria dels difunts sucumbeixen á causa del ventrell;

y avuy, entre 'ls alcohols, las mostassas, el ví de tanino y el pá de barita, resulta que quan els cuchs aném á cruspirmos un estómach, ja no n' hi trobém. Y els fetjes? ¡Otro que tall! ¡quins fetjes corren, amigo! ¿Veus? en cambi, als cors hi ha molt poca feyna á fer: del cor d' un home no 'n tenim ni per un esmorzar; aixó sense contar els que surten negres y deteriorats. Si 'ns atrevim ab l' espinada, ja hem rebut! De médulas aygnaidas, de vértebras corcadas no 'n vulguis mes!... Ah, y lo mes trist encare, es que á lo millor ens trobém ab un mort sense pahidor, sense budells, sense 'l' ronyó dret... etc., en fi, unas martingalas que no s' arriban á compendre. Per xo, quan rebém un cadavre que té alguna cosa sana ne fem festa mejor. ¡Si sabessis ab el gust que 'ns passjem per la gargamella d' un tenor célebre ó pels dits d' un pianista eminent! ¡Y ab quin daltit mosseguem las pantorrillas de una bailarina ó d' un jugador de foot ball!

—Calls, Cuch, calls; que m' fas posar pell de gallina. ¿Es á dir que á tú sols t' agradan els plats forts y no somías mes que ab ¡alarie atletas ben joves y noyas de quinze anys?...

—Ay, sí; ¡dixtós será 'l' día que 'm tocará un mort plé de salud!...

—Espera't que m' mori jo — vaig dirli llavoras ab certa ironía. — Aquell día paladejarás vianda bona: palpicios, ben sencerets, un cor gran que dirá: *ménjam y*, sobre tot, un cervell sustanciós y plé de *jósforo*...

El Tenorio y la politica

Don Juan Tanoca.

Don Lluís el Mallorquí.

Don Gonzalo.

Don Diego.

Brígida y Donya Inés.

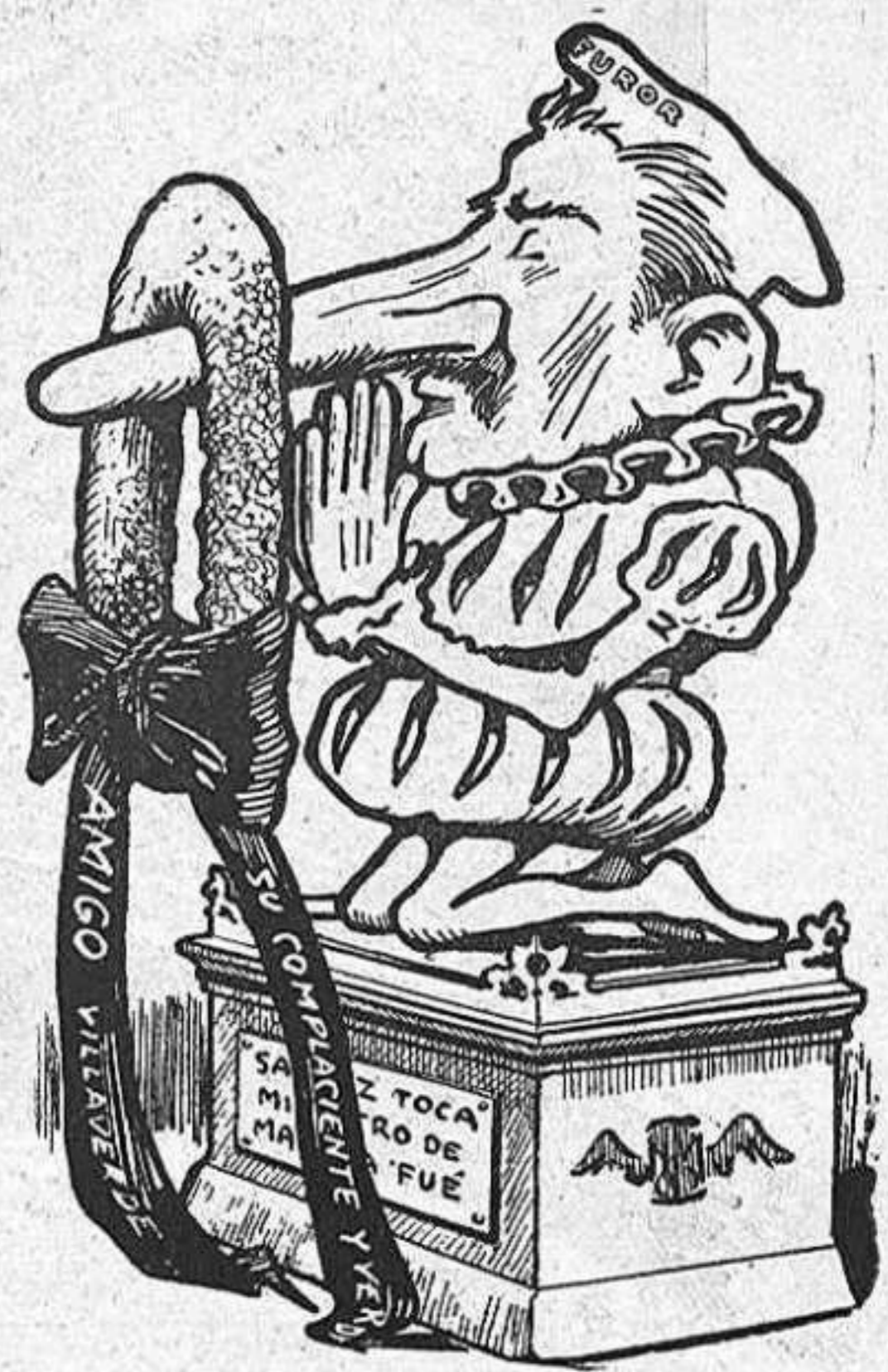
Ciutti.

Agutzils.

L. Avellaneda.

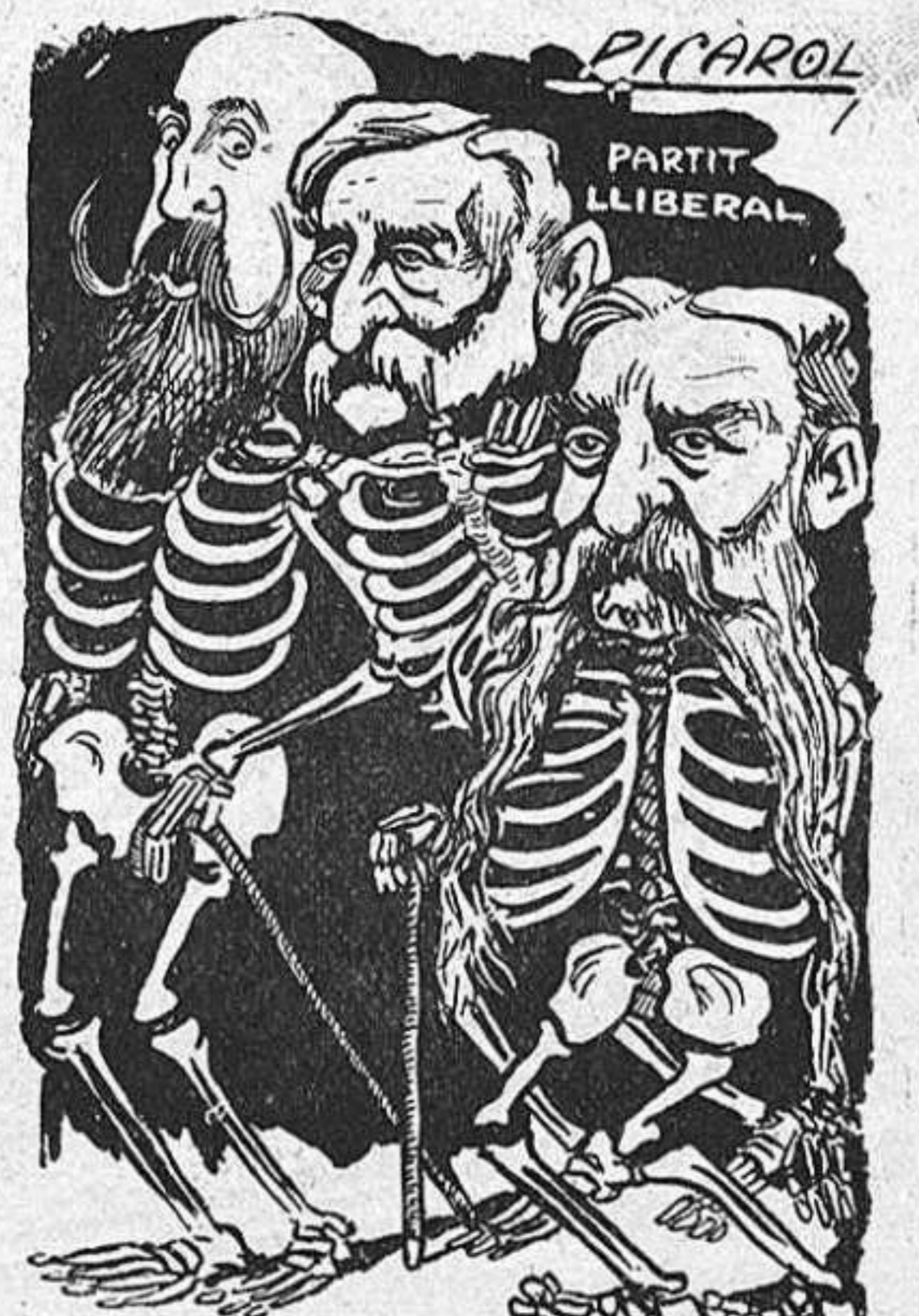
Una estatua.

El capitá Centellas.

L' escultor.

Coro de calaveras.

INTERVIEW AB UN CUCH DE CEMENTIRI

ROBANTME un día al Cementiri Vell, vaig volguer presenciar un sepeli. Dos homes ab traje de rayadillo, tots bruts de cais, sortien del Depòsit portant una caixa en un bayard. Vaig seguirlos á regular distancia fins que van ser á puesto; lla-

—El teu cervell—va interromprem—fet y fet deu ser com el dels altres homes: d'estopa ó d'esponja seca. Si hi tinguessin tant fósforo y tanta mistura com dius... el cuch que s'atreveria ab la vostra massa encefálica cauria espaternegant fent la mort de la rata.—(Y al dir aixó va esclafir en una rialla provocadora).—Aquí tens explicats—continuá—els efectes de moltes causes que tú sabrás. Una lliçó d'anatomia que 't pot ser profitosa. ¿Vols res mes de mi?

—Que'm dispensis, y gracias per tot—vaig fer jo, despedintme d'aquell atreuit antropólech de cent camas.

El Cuch, després de baixar del banch de pedra, va emprendre precipitada carrera, contrayent y dilatant aquell cos de repugnant aspecte.

El seu riure sarcástich m'havia entrat molt endins. Alló era una sátira massa crúa contra el sentit de la vida dels homes. Alló era un corcó per la meua propia conciencia.

Morta la cuca, mort el veri, vareig pensar. Y adelantant dos ó tres passas, li poso 'l peu á sobre.

No va tenir ni temps de dir: Jesús.

JOAQUÍN AYMAMI

DE NINXO A NINXO

(DIÁLECH NOCTURN)

—Bons nit y bon' hora don Geroni,
—Bona nit, senyor Bessa.

—Vosté may se fa vell, vatualista.

—Com que las *carns* no 'm pesan y además aquí 'm dono la gran vida... ja veurá, som jo y ella y la casa es prou gran y ventilada...

—Diferent de la meua que sembla un *ninxo* de lloguer, li juro que *visch* fet una fiera.

Y no es sols lo reduhit de l'edifici lo que mes me carrega, sino que tinch á dalt uns *inquilinos* que desde 'l matí al vespre mouhen tal esvalot, que 'l millor día serà un pas de comedia, puig surto ab el gayato y no 'ls hi deixo os sancer en l'esquena.

Una volta *calents*, després que 'm citin; com no 'm mata la feyna buscaré á un advocat perquè se 'n cuidi, qu' es amich d'infantesa y sé que *viu per'* quí, per mes que ignoro completament las senyas del domicili, ja que al fer el *cambi* no 'm va enviar targeta.

—¿Y no sab de quí 's tracta?

—Segons diuhen, crech que son sogra y gendre, puig ella sempre parla de sa filla, de fatichs y miseria de si ell era un bagarro, un perdulari...

—¿Y el xicot qu' contesta?

—Al principi *callava*, 's reprimia, per culpa ó per prudencia, fins qu' un día veient que ja impossible l'etern *descans* se feya, ab la clau del *bagul* tota la cloaca á cops li omplí d'esclétxas que semblava tament un magrana quan madura s'esberla.

Desde llavors ma casa avants modelo de quietut y decencia s'ha convertit en *Campo de Agramante* ó bé *Sierra Morena*.

Li dich que aixó no es vida... —Cállli, calli.

¿Que deu sé aquella extesa de *vius* que 's va apropant?

—Si fossin...

—Y ara,

ey, al menos no ho semblan, puig no van custodiats...

—Pro devegadas...

—¡Ay Cristo que som bestias!

¿que no sab qu' es Tots Sants?...

—Te rahó, home...

—Y com que ja clareja

prompte vindrán á darnos la *gran lata*

ab pregarías y queixas...

En fi hasta un' altra día don Geroni.

—Passiho bé senyor Bessa.

ERRAT

QUÈNTO ESTRAMBÒTICH

A RA fa tres anys m'intrigava molt tot alló que contan els tétrichs escriptors á lo Pöe, de las festas d'ultra-tomba; el desitj de veure pels meus propis ulls una de las célebres dansas macábricas me tenia obsesionat. Volia saber del cert fins á quin punt arribava en esplendidesa, orgia y varietat de *trajes* la famosa gatzara de la nit de difunts.

Y á mes, com que havia sentit á dir qu' en aquesta diada els morts celebren la gran reunió general, vaig sopar aviat y donant tota la corda á las camas ab mitja hora 'm planto al cementiri.

—Pam, pam!...

Espera y *aguarda*. Res; ni una mosca. Feya un efecte l'cementiri!... Quiet, sol. Xiprers, eucaliptes; mes eucaliptes y mes xiprers. Creus, panteóns, mes panteóns y mes creus. Al fons el dipòsit y res mes.

Espera y *aguarda*, y res. Mes com que alashoras jo estava cansat de viure, va ja, qui diu cansat diu aburit: la ciutat estava feta un cementiri de morts que caminavan y la vida se 'm feya monòtona y pesada y... francament, tenia ganas d'anar-men al altre mon.

Mes, avants de penjar-me del sostre com una llangonissa, vaig volguer enterarme poch mes poch menos de quina vida s'hi feya.

Però 'ls morts no contestavan y jo sí, qu'empipat, clavo patada á la reixa.

—Pam, Pam!

—Pam... am. Pam... am!... Va fer l'eco. Y altra vegada la quietut. Els molt murrís barran bé la porta. Se veu á las clarcs que son fillospes de punta y no 'n volen saber res de nosaltres pecadors.

Malhumorat, truco per tercer cop y per tercer cop se fumen de mí.

Ah, sí!... Jo que m'assento á terra. Y m'ajech aprop d'un xaragall que corra boy cantant y fent el calavera per aquells voltants.

Y las granotas *rach rach*; *rach rach*; y 'ls grills *rich rich*; *rich rich*. Se m'alucan ele ulls y m'adormo.

Al cap de molta estona 'm desperto. La porta del cementiri estava mitj oberta y al meu davant un esqueleto no sé 'l que 's feya en el xaragall.

M'hi acostó:

—Epl... company!...

Ell apreta á corre agafant dos cistells que tenia á terra y jo 'm veig burlat: «Ara aquest ximple tancarà la reixa y bona nit y bon hora; la caminada en val!»

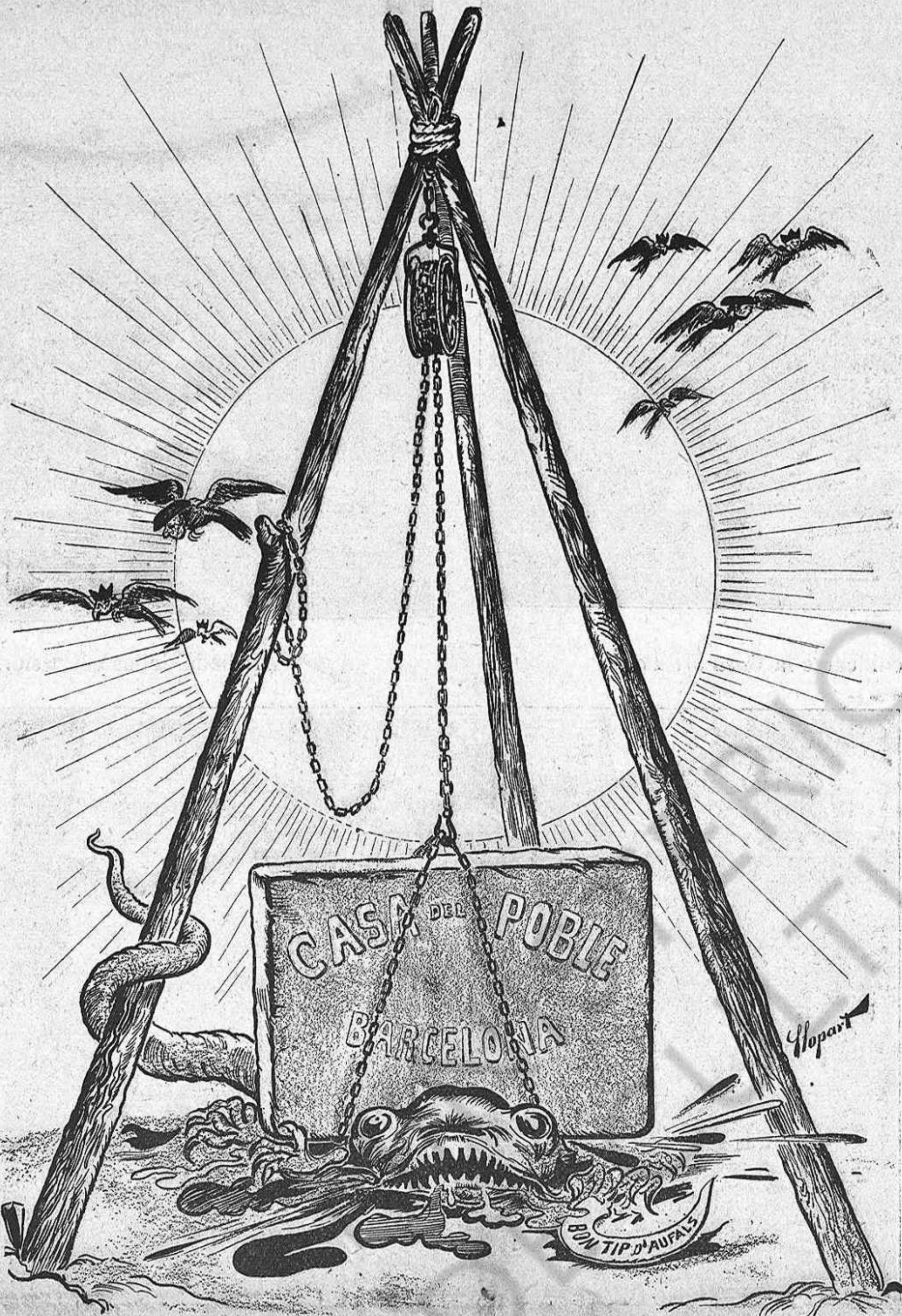
Però, y aixó us ho dich perquè veuex ahont arriba la pilleria del home: Veusaquí que 'm trech un revólver y... plum!... me clavo un tiro sense pensarm'hi gens.

De cos present

Una colla de morts qu' encare menjan.

La primera pedra

Avans de ser colocada mireu ja quina aixafada!

L' esqueleto va girarse, y al véurem á terra axerrancat, els ulls en blanch y la boca badada, se 'n ve cap á mí.

Y jo, vinga fe 'l mort. Res de respirar pel nas, ni per la boca. No sé pas per ahont respirava; per un altre forat segurament, pero aquest no 's veyá y 'l mort se va creure que se las havia ab un altre mort.

M' aixeca y 'm diu:
—Vina que m' ajudarás.

Ens n' aném al xaragall y vinga omplir caps de mort d' aygua!... Vinga omplir caps de mort!

Un cop llestos, varem agafar els dos cistells y entram al cementiri. Caminant, tot caminant vaig preguntar:
—Y per qué es aquesta aygua?
—Per béurer y trinca, porque las nostras osseras descansin aviat per sempre mes!... Nosaltres no 'n bevém de vi!...

Aixó de que á l' altra vida no 's begui vi no 'm va agradar gayre, pero vaig anar tirant. El bevém tan do lent á ciutat, que ben mirat no perdía gran cosa!

El cistell me pesava molt, feya 'ls deu mil esforços, pero no obría la boca perquè un mort no 's deu queixar de res.

Caminant, tot caminant arribém á una plassa. Hi havia en ella com unas trescentas ó cinchentas calaveras; no puch precisá 'l número; pero, vaja, per lo qu' es el cementiri n' hi havia molt pocas.

El meu company me va presentar, y noy, tot d' una, quan se donan compte de que tenia carn!... Bé 'n vaig rebre de tantos y mes tantos!...

—Murri, mes que murri!... Es un viu!... Matemlo!... Es dels que comportan el nostre malestar!...

Jo 'm recordava massa de que no era mort y n' anava á fer una.

El dels cistells intervingué:
—Sí que n' es de mort... Es un cansat de la vida: á la porta s' ha suicidat.

—... Aixís, que segui.

S' asseuhen tots y en rodona. Faig lo mateix. El dels cistells comensa á repartir caps y á continuació surten els brindis.

—Brindo, porque dintre de poch, companys, ens deixin estar en pau; brindo porque...
—Demano la paraula.

—Els morts no 'n tenim de paraula.

—Bueno... Demano, donchs, que 'm volgueu entendre... El senyor Cloca buyda en lloch de perdre 'l temps brindant, crech que com á advocat defensará la meva idea: Proposo á n' aquesta dignissima y desdentegada assamblea de difunts, una mida enérgica pera que 'ls nostres sufriments acabin d' una vegada, millor dit, porque acabém de morirnos del tot... Aixó de tenir 'l ánima y el nom á Barcelona y els coscos aquí, es un terrible suplici!...

—Bravo, bravo!! Ben dit!... Muy bien!

—... Proposo, donchs, que pera lograr que aquell etern descans qu' escriuhen y ens desitjan els vius en totes las esquelas mortuorias sigui un fet...
—Bravo!!

Y l' eco en aquellas altas horas de la nit responia:—Bravoooo!!

Allavoras vaig alsarme:
—Respectables y venerables Ossos—digué.—¿Voleu ferme l' obsequi d' enterarme porque 'ls altres esqueletos, verdaders propietaris d' aquests caps de mort en que bevém l' aygua no son aquí?
—Perque aquells están morts del tot!
—Y vosaltres que no ho esteu?
—No; porque figurém encare en lass llitas electorals!... En Pantorrillas fa de nosaltres lo que 'n vol... ens obliga anar á votar y ens priva de la desitjada son eterna.

—No us espanteu—vaig fer jo donantme importancia.—Soch periodista y sé com van totes aquestas cosas. Ara 'ls republicans y els catalanistas se barallen fan la gran lluyta electoral... L' any que vé 'n Planas ja no 'n tindrà de pantorrillas!...

—Bravo, bravo!!

Estavan tan contents que al anármen del cementiri me van portar á pes de brassos fins á la porta.

La Perdú al donar compte de la brenada del Coll, falsifica la veritat consignant que va haverhi escándols, desordres y garrotadas.

Cap més periódich va veure res de lo que indica La Perdú.

Es molt natural qu' estigui tan despitada.

El brenar del Coll se 'l varen cruspír els republicans; pero 'ls perdigots no 'l han pogut pahir.

En Sánchez Toca, l' ex-ministre de 'n Silvela, va rompre la primera llansa contra 'l govern.

Propiament no vá esgrimir cap llansa; més aviat s' ha de dir que s' hi va fer ab el nas.

¡Mala ferida ha rebut en Villaverde!

Perque 'l nas de 'n Sánchez Toca es de aquells de Mira'm y no 'm tochs. Y allá hont ell embesteix, es-borranch segur.

En Navarroerverter ha declarat tot d' una que ja no es conservador: que ara ja torna á ser liberal.

Sembla mentida qu' encare hi hagi qui 's resigni á portar una casaca després de haver sigut girada tants cops.

Y més mentida que quan surti al carrer fet un carnestolta, tothom á una veu no 's posi á cridar:—«¡Volta'!!»

La Reacció es ja ben morta, sento que molta gent diu: potser sí, pero per ara, se 'ns menja de viu en viu.

¡Pobres morts del cementiri! En vuyt días ¡quánt soroll! Demá, rebre la familia; diumenge que vé, eleccions.

De cada deu epitafis, sériament analisats, n' hi ha quatre que son mentida y sis que no son vritat.

No 't gastis tots els diners en la corona de l' avia; pensa que al tornar d' allí hem de fer la castanyada.

El dilluns vareig morirme, van enterrarme 'l dimars... y 'l dimecres ja tot bitxo s' havia de mí olvidat.

Ab un president tranquil, dos interventors de barra y trenta ó quaranta morts, ja n' hi ha prou per guanyá un' acta.

A Madrid diu que hi ha un mort que temps há que 'ns fa la guitza y que, mort y tot com es, no acaba may de morir-se.

Pel camí del cementiri vareig trobá en Samarranch. —¿Hont aneu?—Y ell va respondrem: —A un mítin electoral.

Trabollará més ó menos, pero, de tota manera, la Mort es una operaria que may se declara en huelga.

¡Pobra viuda! ¡Cóm plorava davant del seu marit mort, al veure que la modista li havia esguerrat el doll!

Flors portas al teu difunt, sospirs per ell vas llensant, pero ni flors ni sospirs me semblan gens naturals.

Vaig preguntarli á la Mort: —Y del ministeri, ¿qué? Y la Mort va contestarme: —Avans de poch será meu.

Pel Carnaval vech caretas, pels vols de Tots-Sant, coronas: per viure hi ha qu' explotar las debilitats dels homes.

Sobre la pedra del ninxo un mort s' hi va fer posar: «No s' admeten flors de llauana ni desconols figurats.»

Aquest hi aná en bagul d' ébano, aquell dintre d' una saca, y á pesar d' aixó, us ho juró, tan bé hi está l' un com l' altre.

Hi ha qui se 'n va al cementiri pel difunt á llensar plans, porque sab que 'l pobre mort no li podrá replicar.

El primer any, gran corona; el segón, un llasset rónich; el tercé, un trist pensament; el quart... ¡s' ha acabat el bróquill!

No l' enterreu á aquest pobre, encare que sigui mort, que 'l Govern d' aquí uns quants días necessitará 'l seu vot.

L. WAT

ELS días aquells en que 'l governador de Barcelona va anar á visitar á n' en Cambó, en son propi domicili, el sardanista de Besalú estava tan ufá, que traspuava satisfacció per tots els poros.

Alguns de sos companys perdigots fan niu en una taula del café Continental, y á la nit, quan en Cambó s' hi presentá, fou objecte de las felicitacions de molts d' ells... per haver rebut la visita del cónsul de Castilla. (Paraules textuales)

Ho fem púb ich perrque si 'l Sr. González Rothwos no estés arrepentit de haver anat á la casa del sardanista, sápigá á lo menos en lo successiu ab quina mena de gent s' embolica.

Ja tenim á n' en Romero Robledo de toca campanas del Congrés.

Y tot sovint se permet xistes y xirigotas ab els diputats que fan ús de la paraula. Aixó no pot evitarho, porque ho té á la massa de las sanchos.

Pero ja qu' es aixís, deuria á lo menos cambiar l' instrument pera mantenir l' ordre en las sesiones.

En lloch de una campana unas castanyolas. Estaría més en caràcter.

Fins en Samaranch, que tan felissas se las prometia, renuncia á presentarse candidat en las próximas eleccions municipals.

Crech que fa bé en retirarse. Las castanyas no 's torran per ell, y malament li valdrá. Ha comés una intentés agafarlas ab els dits sense més ni més.

Ja ho diu el ditxo: «Els goluts se creman.»

Diuhen de Madrid que 'l govern está disposat á morir-se tan bon punt quedin aprobats els pressuostos.

¿Pero que 'n farà dels diners si també 'ls ha de deixar?

A no ser que 'ls vulgui porque li fassin bé per la seva ánima... Pero ni aixó li valdrá. Ha comés una pecats tan grossos, que al desaparéixer quedará condemnat á patir eternament en els inferns de la Historia.

Als embats dels diputats republicans els ministros no saben que respondre.

Tristíssim paper el que feu en Villaverde al veure's forsat á contendir ab l' eminent Azcarate. Ni 'ls mateixos diputats de la majoria van tenir cor per aplaudirlo.

Pera coonestar una situació tan desairada, en García Alix que té una barra tan grossa á lo menos com la panxa, va dir:
—Cert que al govern li faltan oradors que puguin brillar en l' ús de la paraula; pero en cambi té homes d' acció que saben governar com pocas vegadas s' ha vist á Espanya.

¡Alabá't ruch!

Y á propósit de ruchs.

Ara recordo un quiento de un cert gitano que de ruch ne tenia un, sempre de cap á la menjadora y ab un gran llibre obert davant del morro.

El gitano pretenia que aquell animal sabia de lletra.

Y als que 'l incitavan á que ho demostrés, els hi responia:—Sí, senyors, llegeix, pero no pronuncia.

En la mateixa categoria 's troban els governants: saben de governar pero no de parlar. Tot lo més, quan volen expressarse, fan cem en García Alix: etjegan un raig de cossas.

Escollin com cantan els perdigots: «Avans de la lluyta.»

«Republicans y monárquichs, que no veuhen més qu' en la República y en la Monarquía, un medi de satisfacció de las sevas concupiscencias, se mouhen aquests días febrósament, donchs el resultat de la lluyta que s' acosta, principi y fi de tots els seus ideals polítichs, es quèstió de vida ó mort pera las agrupacions en que militan.»

«Aquests som nosaltres. No pensém més qu' en las nostras concupiscencias.»

Ara ells.

«El catalanisme es l' únic qu' en las actuals circunstancias sab conservar la seva serenitat davant de aquest desenfré polítich.»

¡Y está clar!

«Els sols son els bons ells sols y 'ls Cambons.»

Més avall diu:
«Es més: nosaltres tenim en major apreci la calitat dels vots que la cantitat.»

Per aixó: per la calitat els anavan á mendicar á totes las agrupacions polítichs, á totes las desferrats dels partits, á las sagristias y á las tabernas hont se reuneixen els carcundas del morro-fort.

¡Si s' haurán cregut aquests farsants que Barcelona es una prolongació de la Xinal!

En Sostres Rey, que ja rellisca per la pendent de la decrepitut, ha tingut l' humorada de organizar una Juventud canalejista.

Y ell no s' hi ha posat, despreciant aquell adagi que diu: «Home vell, dos cops criatura.»

El Sr. Sostres s' ha reservat pera servirs'hi de níflera y treure'ls de tant en tant á passejar y pendre 'l sol á la Plassa Real.

En Sostres Rey, que ja rellisca per la pendent de la decrepitut, ha tingut l' humorada de organizar una Juventud canalejista.

Y ell no s' hi ha posat, despreciant aquell adagi que diu: «Home vell, dos cops criatura.»

El Sr. Sostres s' ha reservat pera servirs'hi de níflera y treure'ls de tant en tant á passejar y pendre 'l sol á la Plassa Real.

En Sostres Rey, que ja rellisca per la pendent de la decrepitut, ha tingut l' humorada de organizar una Juventud canalejista.

Y ell no s' hi ha posat, despreciant aquell adagi que diu: «Home vell, dos cops criatura.»

El Sr. Sostres s' ha reservat pera servirs'hi de níflera y treure'ls de tant en tant á passejar y pendre 'l sol á la Plassa Real.

En Sostres Rey, que ja rellisca per la pendent de la decrepitut, ha tingut l' humorada de organizar una Juventud canalejista.

Y ell no s' hi ha posat, despreciant aquell adagi que diu: «Home vell, dos cops criatura.»

El Sr. Sostres s' ha reservat pera servirs'hi de níflera y treure'ls de tant en tant á passejar y pendre 'l sol á la Plassa Real.

Aquest any estich casi segur de que 'ls morts no farán assamblea, ni dansas, ni cap mena de festa. No hi cregueu ab els quientos de 'n Pöel! Lo que teniu de fer es enterarvos de si en alguna banda hi ha algun cacich que visqui, allavoras, mogueuli brega fins que l' accoraleu del tot y succehirá que per sempre mes desapareixerán las macábricas dansas, las únicas, las electoreras!

ESPATECH

EPITAFIS

—Jo 'm creya que 's destinavan tant sols als morts, las creus, Pau, pero veig que també 'n portan á n' el pit molts militars.

—D' aixó 's estranyas, Magí? Pro si pel cas es igual.

En aquest ninxo tant trist hi descansa un usurer que per no gastar salut va morir com un pollet.

J. MORET DE GRACIA

Aquí hi jau un capellá que va morí avans d' ahí, volia aná cap=allá y el varen du cap=aquí.

NOY DE LA PEGA

Aquí descansen dos joves víctimas de la barbarie.

—¿Van morí á mans dels zulús?
—No: estudiant á Salamanca.

ANDRESITO

Descansa un frare á n' aquí y un mestre d' escola allá; el frare de fart morí y 'l mestre de badallá.

—¿Tantas pilas de tarugos que signifcan, minyó?
—Pues, que dintre de cada una hi descansa un regidó.

ANTÓN DEL SINGLOT

Jau aquí un tonto catalanista que ab tupinadas y malas arts de la anyorada concejala varen firmari la credencial: vá morir mentres capbaix y manso feya un empréstit de dignitat.

J. COSTA POMÉS

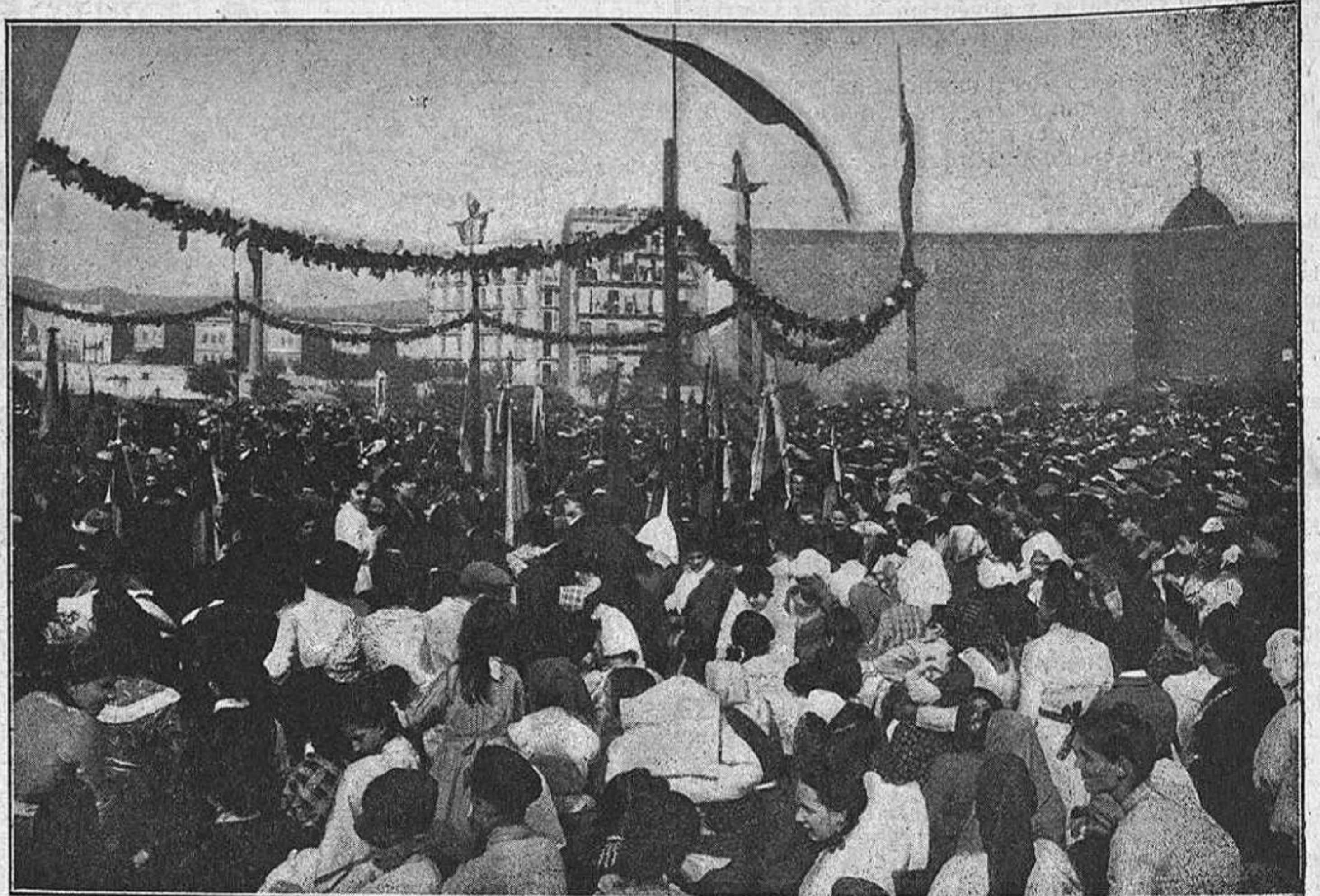
Dintre aquest ninxo petit jau la vergonya d' Espanya: morí á mans de la calanya dels polítichs de Madrid.

NOY DE LA SAL

FESTAS REPUBLICANAS.—Presa de possessió dels terrenos de la «Casa del Poble»

Aspecte del solar ahont ha d'edificarse la Casa del Poble.

Arribada de las comissions oficials al lloch de la festa.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—Ro-ma.
 - 2.ª ANAGRAMA.—Sort-Rots-Tros
 - 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—La Morenita.
 - 4.ª ROMBO.—
R
C A P
C A M E L L
R A M O N E T
P E N D O
L L E O
T
 - 5.ª GEROGLÍFICH COMPRIMIT.—Cánfora.
- Han endevinat totes ó part de las solucions del número anterior, els caballers: Pissarra, Doctor Pinel-li.

XARADA

El poble ja está tip: els antics motllos s' apressa per fer trossos y forjar un nou estat de cosas que 'l primera-dos-tres dels grans disgustos que ha passat. República demana y que s' afermi per no caure may més, ben dos-tres-quart; ella li quarta-quinta generosa Llibertat y Progrés, Justicia y Pau. La onada de parásits de mil menas que li han deixat las venas sense sanch y els drets mitj fets malbé de tan burlarlos, caurá aixís que rebrami l' huracá, y 's total lo govern que naix del poble pel gorro frigi roig simbolisat.

J. COSTA POMÉS

ANAGRAMA

El fill de donya Mercé qu' es un noy que está dotat de las qualitats més baixas, puig qu' es inurbá, ignorant, tot, imbecil é insociable, un jorn estant enfadat va destrossar brutalment un quadro del gran Total.

J. BOSCH Y ROMAGUERA

GALLARDET NUMÉRICH

9	—Xifra romana.
4 6	—Temps de verb.
8 0	—Part de la persona.
3	—Nota musical.
5	—
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0	—Nom de dona.
9 0 1 2 4 5 7 0	—Carrer de Barcelona.
8 0 8 5 4 6 0	—Poble catalá.
1 5 0 8 0 9 0	—Capital.
1 2 7 8 4 2 6	—Animal en plural.
4 9 2 0 5 9 0	—Nom de dona.
1 4 5 3 0 8 0	—Jo no 'n tinch cap.
0 5 3 0 5 7 6	—Moble en plural.
3 0 5 7 8 0	—Nom de dona.
5 4	—Poble catalá.
0 7	—Opera.
6	—Nota musical.
9	—Lletra.

GEROGLÍFICH

QUI 10
10 10 10 10 10
10 10 10 10 10
10
10 X 10

J. FARRÉ GAIRALT

Caballers: Pe Pi Tu, J. Bofarull de Sans, C. Alberni, A. A. Sarlat, El Xato de Sans, J. Llach de V., Froufrou, Un tñcionat, Joan l'ormuá, C. Samet A., J. Oli vé R., N. Girabau, Cerilla, Estevet de Vilanova y L. Carreras A.: *Mor us est...*
Cnballers: F. Josnet, Esgarrapa Ferro, J. Baldrich, Amadeu Bassas, Sancho Panza de la Bordeta, Juli Pa-

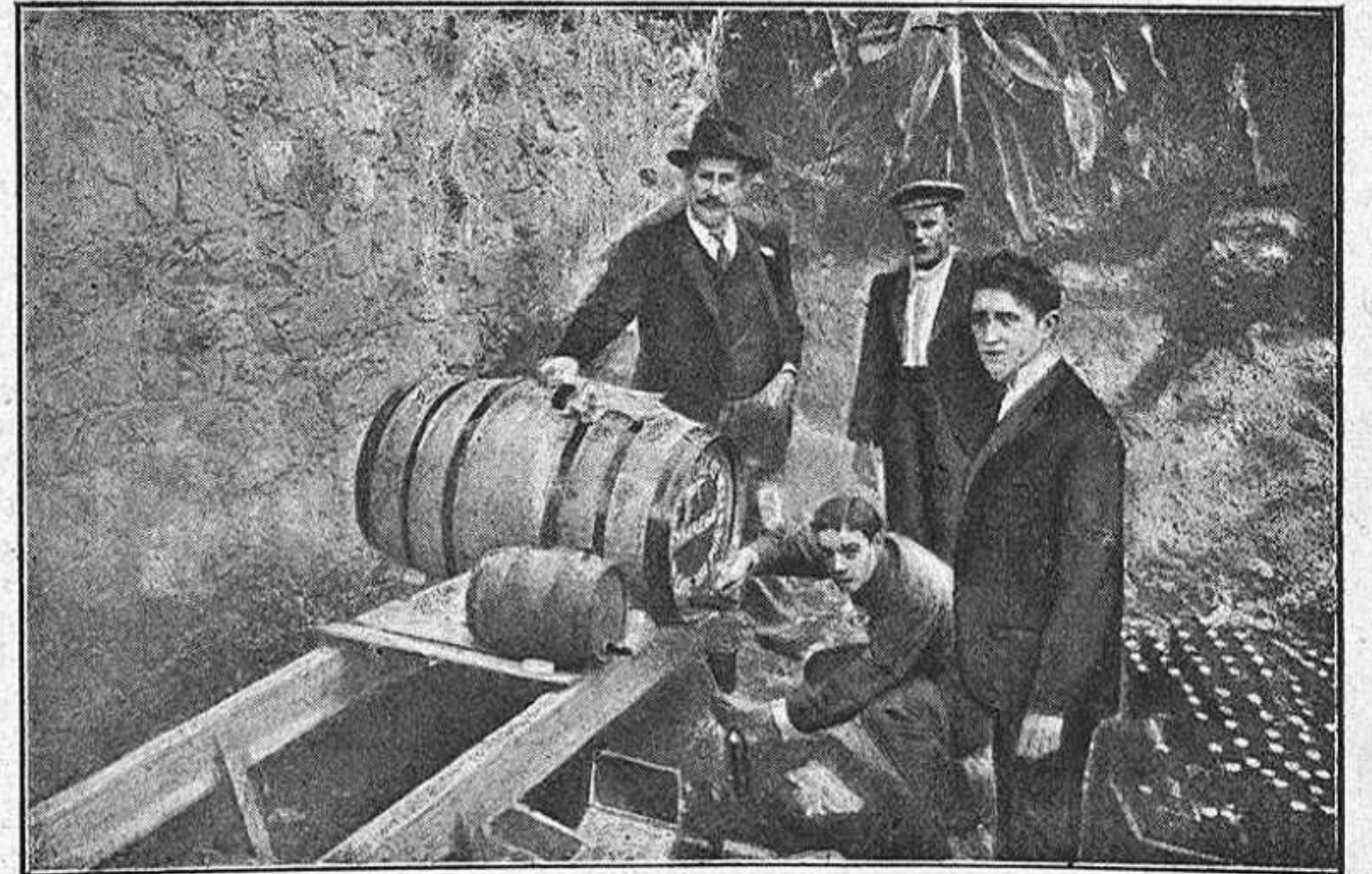

Els diputats extrangers y espanyols y demés representacions, en la tribuna.

El brenar al Coll

A la falda de la montanya.

Un detall de la cantina.

lau, Pissarra, Noy maco, A. Cararach y E. Doménech: Caballers: Tothom, Vicens Llopis y Cirera, Emili Pascual (a) Nelo, S. Pelegrí Argilaga, A. Font, Pere Jan, A. A. Sarlat, Gyrys A. N., A. C. y T., F. Elías Aiger, Slojurt M., J. L. Serrano, J. Ustrell y P., Calatá-Nista, F. C. (a) Pistola y L. Ferrandiz: Els uns han fet tart: els altres . . . massa aviat.
Caballer: Le Rú.: Creyém que aquestas comparacions ja hi son de massa.—E. X.: Pensi que un sonet es algo més que catorze versos.—E. R. Planas: No es del tot despreciable.—V. Mallol: No 'ns es possible.—P. Primerat: És fluixeta.—Magru: Lo mateix li dich.—J. Reclon: No está á l' altura ni de 'n Tort y Martorell.—J. Cos-

ta Pomés: *Merci* pel paquet. D' aquella carta no 'n fassi cabal. Datos qu' havem tingut á la vista ens han fet donar per terminat l' assumpto. Aixó no vol dir que á un fet nou, concret y positiu ens hi pleguém de brassos.—Rampells: Veurem... veurem...—Ll. Carbó: Als epigramas no hi trobém la sal que necessita aquest género de literatura.—Un barbé: ¡Quina navaja mes oscadal!—Francisco Llenas: Gracias per l' envió.—Juan Dormuá: Tindrém present lo que 'ns diu para los ef ctos consigüentes.—Antolí B. Ribot: Triarém els que fassin per la família.—G. Perocafo Ras: Entra en cartera.—F. Virgili R.: La de vosté no hi entra.—Fe-olet: Aixó no es un sonet. Aixó es un absurdo.—L. Agustí: No 'ns plau prou.—

S. Pelegrí A.: No n' hi ha de fets.—C. Cunill de Bosch: Ho sento pero...—A. Alemany: Es un mort que no 'l volém carregar.—Divela: Poca coseta.—Siset del Barbé: Res d' aixó.—J. R., A. C., R. V., T. P., M. O., R. S., R. P., B. F., F. M.: Un suscriptor, J. M., A. S. B.: Un republicá del morro fort, E. A., y R. T.: No podém insertar las cartas que 'ns envían per diferents motius.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª